

Pelende: Bible for Matiasi

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matiasi

1

¹Kisina ki Yezu klistu, mwana Davidi, mwana Abalami.² Abalami buti Isaaki; Isaaki buti Jacobu; jacobu buti yudasi ye ba mpangi bandi;³ Yudasi buti Thamar pharis ye Zara; pharis buti Esroma; Esroma buti Aram;⁴ Aram buti Aminadab; Aminadab buti Naassoni; Naassoni buti Salomon; ⁵Salomon buti Boaz wu Rahaba; Boaz buti Obed wu Ruth; ⁶Obed buti Isayi, Isayi buti Davidi. mfumu Davidi buti Salomon n'keto wu Urie;⁷ Salomon buti Robwam; Robwam buti Abia; Abia buti Asa; ⁸Asa buti Josaphat; Josaphat buti Joram; Joram buti Ozias;⁹ Ozias buti Yotami, Yotami buti Ahazi, Ahazi buti Ezekiasi; ¹⁰ Ezekiasi buti Manase; Manase buti Amoni; Amoni buti Yoziyasi; ¹¹ Yoziyasi buti Yekoniasi ti bapangi bandi ba banata bayuda mu nsungi yene ku Babilonia. ¹² Kunima nsungi yene ban'ete bayuda ku Babilonia, Yekoniasi buti Shealtiel, Shealtiel wusa buta Zorobabel, ¹³ Zorobabel buti Abiudi, Abiudi buti Eliakimi, Eliakimi buti Azor, ¹⁴ Azor buti Zadoki, Zadoki buti Akim ¹⁵ Eluid kabuta Eleazar, Eleazar buti Matthan, Matthan wisa buta Jacob ¹⁶. Jacob wisa buta Yozefu, yakala di Madiya, wu kwisa buta Yezu wu ntweke tela lelo Kristu ¹⁷. Hene Makanda kumi ye maya kuyantika Davidi yekuna bakumini ku Babylon, pe makanda kumi ye maya kuyandika Babylon ti kubutuka ku mfumu Yezu Kristu. ¹⁸ Tala buna kwisa kubutuka ku Yezu Kristu. Madiya, ngudiandi, kakala makanguma Yozefu wukala n'hiula longo, wusa munga kifundu mu ngolo zi pepe santu, hakana bavukanieku nketu ye yakala. ¹⁹ Yozefu, yakala diandi kakala mutu mosi wu kitoko, kazodiku kavudisa mambu, kayekuki mu mayele kuzinga ti yandi. ²⁰ Bwoso kakala yindula bwo, kilumbu kimosi wanzio n'yisidi ku ndosi, kan'kamba ne "Yozefu mwana Davidi, bangiku kumonga nketwaku Madiya, kifundu kina kamongi kieku ki mbongi, kasi ki pepe santu ²¹." Kabuta mwana yakala, n'heka zina di Kristu, yandi hulusa kikanda kiandi ku masumu, ²² Mana makulu masalama mukusia ne malungila makulu makohoya mu nzila ba polofeti, ²³ Tala ngunza nketu wukondi zaya bayaakala kamonga; kifundu, kabuta mwana ban'heka zina di Manwele, disongidila na "Nzambi kene ye betu" ²⁴ Yozefu ha kavumbuki, sadi mana kan'kambi wanzio, mongi nketwandi ²⁵ Madiya. Kasi kasalako kun'zaya nketwandi ti kuna kayisa butuka mwana kahele zina di Yezu.

2

¹ Yezu kabutuki ku Beteleyeme, mu n'si Judea, mu ntangu yi Herod, Bateki ba nsi yikiana bisa ku mbanza Yeluzalemi. ² pe bahoyaka: Kwe kene mfumu ba Jwif wubutuki? samu ntumwene mbwetete yandika kuna tutuki ha ntweke kwisila ntufukumina? ³ Ntola Herod ha kawidi bwo, mbundu yim'walangani ye Yeluzalemi diakulu. ⁴ Bakutikisi bambuta bandi ba minsiku ye batambiki bimenga, baakulu mukusia na kazaya hakati dibawu wuna fwene kazaya kuna kabutuka Kristu? ⁵ Ban'kambaka na ku Beteleyeme, mu n'toto Judee bwoso basonika ba polofeti ⁶. "Ngeyi Beteleyemi, ntoto Judah, weku wu nkeke hakati di mavula ma Judah, samu mwe ngeyi mulubuka mfumu wudisa kanda dimene di Yizalaye." ⁷ Kunima Herod batedi mu kinsweki, batu bene, pe ban'kambi maakulu, ntangu kwa yisadi mbwetete mu kulema holo kungenga. ⁸ Batumi ku Bethelimi phe bakembe "Lwenda phe lun'sosa mwana wuna, na lu m'wenze, lunzayisa mukusia mene phe yisa n'fukamina." ⁹ Kunima dikuwa ntola, bamongi bele, mbwetete pe ha ntandu zulu kaye balandi kaka yandika kuna batuki ti kuna benda kuma hana kifulu kikala mwana kamongi telemi. ¹⁰ Bakala ye kisi kingi ha bamwene mbwetete yitelemaki. ¹¹ Bakoti mu nzo, bamwene mwana hana koko di Madiya, bam'fukamani pe bakutumuni bifunda bi wolo bakala biawu, ban'hele wolo ti bumfwa ye bima bihika bakala bia. ¹² Mu kipeve bazaya na bafwene bakabukila mu nzila Yerodia, badimbuki nzila yihika mu kukabuka ku batuka. ¹³ Buna bakatuki bawu, wanzio wissi mu ndosi kwe Yozefo kan'kambaka ne munga mwana, n'tinisa ku nsi Egipiti ti kuna yikuhoyisa diaka, samu Yerodia kakwe dingi kahondisa mwana. ¹⁴ Yozefo kamongi mwana piba piba ye ngudiandi bele ku nsi Egipiti bwoso kabakambi wanzio. Kazakadi kwo ti kuna kafwidila Yerodia, mukusia na ndinga Nzambi yilungila buna kasamuna ne. ¹⁵ Yintela mwana mene mu nsi hika, keku mu Egipiti. ¹⁶ Yerodia, bu kamwene na ban'huni kwe ba nsadi ba bahioki, widi nkabu zingi zingi, tumi batu bayandi be honda bana bakulu babalungisi mvula zole mu mbanza Beteleyeme, ti bana bahika bakulu bakala mu n'lambu yandi, bana bawanisi bilumbu bina ban'kambidi bansadi babenda tala mwana wene. ¹⁷ Hakana malungidi makahoya Polofeti Jelemi. ntumu Nzambi. ¹⁸ Bawidi kudila ku Rama, bidilu bihika ye nkwetisa zi menu, Rachel keke dila bana bandi, kazodiku ban'lepika mudiambu beku dihika kabamonoko diaka. ¹⁹ Ntangu kafwidi Yerodia, wanzio mosi wisi n'lubukila Yozefu ku ndosi, mu nsi ²⁰ Egipiti. Kan'kambaka, telema munga mwana ye ngudiandi, lwenda ku Izalaye mudiambu babazodiki mambi mu luzingu lumwana bafwidi. ²¹ Yozefu kamongi mwana bakatuki bele mu nsi Izalaye. ²² Kasi buna kawidi na Archelus wuyala ha kifulu ki tatandi, mu nsi Judea, yandi pe kakumi mayele wudizayila ku ndosi, kamongi bele mu nsi yi Gallilea mu kutina mfumu wene. ²³ Wisi zakala mu mavula mamosi batelaka Nazaleti, mukulungisa ma bahoya bantumu. Babamba n'tela mwana Nazalaye.

3 ¹ Muna ntangu yene Za Batisi kakala kwe longi mu nseke yikonda mfuta mu nsi Yudea, ² Kakala kwe bakambi na lukeba, lusoba bikalulu mudiambu ntangu yi kimfumu kimazulu yikumi belebele. ³ Za kakala mosi wukakala kwe hoyidi Ezayi, polofeti, ha kende hoyi na "Haaka hene ndinga yi mutu wubamba kwe longi mmu nseke, lutomisa nzila yi ngulusi, lukatula bisinza." ⁴ Za kakala vwata milele mi mika mimabuluku, ye n'kaba wu nkanda mbisi mu mbunda, kadidi mankoko ye bwiki. ⁵ Batu ba Yeluzalemi, ba Yudea ti ba nsi zihika zinkala bayeleke bwingi kwe yandi. ⁶ Baye funguna masumu, pe bababotiki mu nzadi Yuludani. ⁷ Hakamwene ba mfadisi ti ban'tambiki beke kwisa bwingi kwe yandi, kabahiulaka na,

"Mbutu ma sawu ^ (ba nioka), na lutumi lutina nkabu zizikwisa? ⁸Lubuta mbuma zikitoko zikubalula mbundu. ⁹Mana ludiindidiku benwenu na; na betu ntwene ye tatetu Balami, mudiambu yilukambi mfumu Nzambi fwene kalubula bana hakati di matadi mama.mudiambu di BALAMI;¹⁰IUZAYA NA VITAMINI diene muna misodi mimiti, n'ti wuna konda buta mabundu makitoko, bazenga wo balosi wo ku mbawu. ¹¹Mene yilubotika mu mamba, kasi wuna kwisa , kene ngolo zingi kuhioka mene, kalubotika mu peve santu ye mu mbawu yikonda zima. ¹²Kene ye kitunga kiandi ha koko, kasukula kifulu kiandi kiakulu, kasweka mbuma zandi muna ngunzu, kasi kayoka mfuta ye mbawu yayi yikonda zima mu kimakulu. ¹³Kunima Yezu tuki ku Galilea wisi kwe Yurdani kwe Za mukusia na kam'botika. ¹⁴Kasi Za hakamwene Yezu wisi kwe yandi, yandi busi na mene mfwenne babotika kwe ngeyi, keku mene ? ¹⁵Yezu kan" kamba na loo yambula masalama mamene masonga," Za pe kamongi tambusi. ¹⁶Buna bambotiki Yezu, kalubuki mu mamba,zulu diakulu dikanguki, ye mwene mpeve santu kulumuki yabana yembi kwe yandi, hana ntandu yandi. ¹⁷Muna ntangu yene ndinga yiwisakani yituki ku zulu na,:"wanduwu mwana meneyizolaka bwingi, lwe yandi mwene kuzola kumene kwakulu.

4

¹Polo, mutu boloko wu Yezu phangiandi Timoté, kwe Fulumeni, ²nduku weeto wu thu zolaaka bwingi ye phangi mu bisalu, kwe phangi wun'khetu Appia, kwe Adishipe, wu wuyenda thu twadi mu kunwana ye kuna nzonzambi yi yene mu nzwaku. ³Lusakumunu ye ngemba yi tata Pfumu Nzambi mu zina di mwana yandi Yezu Kidisitu yikala ye beno. ⁴Yeka kabusa matondo konso thangu kwe tata Nzambi, yeka kulaloko mu bisambu bi mene, mudiambu beka nkamba phila yi lukwikilu lu ngeyi mu zina di pfumu Yezu kidisitu, ye lutondo luwelwawu ku bana ba Nzambi. ⁵Kunima Satana n'ete ku hâta disantu, n'telemisi ha n'dilu Nzonzambi, ⁶kan'kambaka ne "Hô wene mwana Nzambi, dilosa hana n'si,samu basonika ne,'kabutuka banzio bandi, ban'simba Mukusia ne kulu diyandi ditediku ata bunke mû tadi,,"⁷Yezu kan'kabusilaka ne,'basonika fweneke wu meka nzambiaku Yeovah. ⁸Satana kamongi n'ete diaka ha nsongi mongo wu kaleyi kaleyi,n'songidi bimfumu biakulu bi n'si n'toto ye biesi biandi, ⁹Yikuheka bima biabi biakulu Hô wumfukimina mene, wun'sambila pe. ¹⁰Yezu n'kambi ne, "Katuka haka,Satana, basonika wufweti sambila Yeovah nzambiaku, yandi kaka, Keko Nzambi wuhika. yandi wufweti sadila bisalu bisantu. ¹¹Satana kamongi wele, ba wanzio bisa kulumuka Bayandiki ku n'sadila. ¹²Kasi ha kawidi ne ban'kwete Yowani, kamongi wele ku Galileya. ¹³Kunima di kukatula ku Nazaleti, kenda we zinga belebele ye Kapelenawum kunkala nzadi mungu mu n'si Zebulun ye Neftali. ¹⁴Samumambu ma kahoya Nzambi mu n'wa Polofeti Yezaya malungila. ¹⁵Batu ba zabulon ti baba Neaphtali, ba mahata ma nkala nzadi, ku nsi yi ntandu ku ndambu Jordan, Galilee ye ba Gentils. Batu babakala mu piba bamwene n'temu . ¹⁶Babakala mu piba yi lufwa , ntemu mwinda wukoti pe kwe bawu. ¹⁷Yandika ntangu yayina Yezu kayandiki kwe longi batu pe kwe bakambi na babalula mbundu samu kimfumu kimazulu kiene belebele. ¹⁸Yandika ntangu yayina Yezu kayandiki kulonga, pe kahoya na, Lubalula mbundu samu kimfumu ki mazulu kiekene belebele. Haka yandiki kwenda mu nkala nzadi, mwene bapangii bole, Simoni , wubatela Piele, ye Ndele, pangiangi wu kala kwe losi bukondi mu nzadi samu bakala balobi bambisi. ¹⁹Kabakambaka lulosa makondi, lundanda. ²⁰Hakana pe balosi makondi ban'landi. ²¹Bakumi pe mwa kiana, bamwene bapangi bole bahika, Yizaki, mwana Zebedee ye Za, pangiangi, bakala mu bwatu bakala kwe londi makondi ²¹. Kabatedi basisi makondi mabawu ti tata bawu , ban'landi pe bele. ²³Yezu kakngadi nsi Galile yakulu, kayendaa longi mu zinzonzambi, kayenda longi n'samu bunkete wu Nzambi,pe kaye kodisi bambefu babelu bakodi. ²⁴Nsangu ziyandi zipanzani ku nsi Syrie yakulu, kaye kodisi bambefu, ye bikata bi pila ye pila, ye babakala bakwata kwe bitsuutsu ye bafu Yezu kayenda kudi peve zina zaakulu zimbi ²⁵. Batu bingi ban'landi batuki ndambu ye ndambu, ku GALILEE? KU Decapole, ku Yeluzalemi, ku Judea ye kuhioka n'si yi Jordan.

5

¹Yezu ha kamwene batu bisi bingi, mete ku mongo, ha kazakadi, balonguki bandi bisi belebele ye yandi. ²Kangudi n'wa yandiki kubalanga, Kiesi ku baputu mu moya samu kimfumu kimazulu kiene ³kibawu. Kiesi ku babene mu pasi sambu babakatula mu pasi. ⁴Babakonda bifulu bakuma ye bifulu. ⁵Kiesi ku babene ye nzala ti kihuini samu bayukuta bwingi, ⁶Kiesi kubawayi,samu bakuma ye kikesa . ⁷Kiesi ku babsala mamboooti samu bakala ye mamboti mingi, ⁸Kiesi pe ku babene ye mbundu zikitoko , samu bamoono Nzambi. ⁹Kiesi ku babahana ngemba samu batelema bana ba Nzambi ! ¹⁰Kiesi ku bana bakwe niokuni ku bimfumu bi n'si ntoto, samu kimfumu kimazulu kiene kibawu. ¹¹Lukala ye kiesi bana baniokuna, baheka pasi mu zina dimene, balukamba mambu mambi mingi kikuma kimene, ¹²Lukala ye kiesi sambu kimvwama kibenu kikala kingi mu kimfumu kimazulu, bwoso bateki honda ba polofeti bantete bakala kun'twala benu. ¹³Beno lwene mungu wu n'si ntoto, kasi mungu na kasuluka kasalaku dihika mfunu, nki ban'sadila diaka?kumi wu kulosa holo wukudiatikisa ku malu . ¹⁴Lwene ye mwinda wu nsi n'toto. Mavula ma mene hankati mongo makalaku makuswama, makala ha tenzi. ¹⁵Bapedisaku mwinda na we n'sweka mu n'si nlele , kasi ban'sia ha ntandu kima mukusia kapela nzo yakulu batu ¹⁶bedimoni. Kupela kubenu kukala bwoso lwinda kuntwala batu mukusia na bamona bisalu bibenu bikitoko pe ban'kumisa tattenu wene mu zulu. ¹⁷Lukwikidiku na yisa honda mitssiku holo ba polofeti. yisoko yihonda kasi yikukisa mio keku kuhonda ¹⁸mio. Samu yilukambi mu masonga na ntangu didiene ntoto ye zulu biene biladieku, heko kisono kimosi ki nsiku holo kinzala kiandi kifwenoko kikatuka, ye kuna masalama makulu mabasonika. ¹⁹Wuna honda mwa nsiku wunkeke, wulonga kwe bakwenu basala bwabuna, yandi pe bamona wunkeke mu kati di kimfumu kimazulu, kasi wuna batila lio bwoso mikama kakala mutu wungolo mu kati di kimfumu kimazulu. ²⁰Samu yilukambi, ho mitsiku mibenu mihiokiku mi ba falasi holo mi ba scribes, samunaka lukotoko mu kimfumu ki mazulu mudiambu lihiokikiku

mibawu.²¹Luwa mana basonika ku bambuta, hondiku, wuna honda bafweti n'heka ndola ban'sambisa ku bazusa muna kifu kikasadi. ²²Kasi mene yilukambi na wuna wila nkweni nkabu, bafweti n'sambisa kwe bazusa, wuna safula nkweni ban'sambisa kwe bambuta, wuna tukuna nkweni , bansambisa kwe bambuta ba n'siku ku ndola yi mbawu yi²³Ho weke sia makabu kuntwala mesa masantu, ho wuyindula diambu dimbi mudiambu di pangi, wuna lwe yandi mu ²⁴diambu, Sisa makabu hana mesa masantu, kabuka ndonda wumona pangiaku wene wulomba ndoluka.²⁵Dihana yabana zeyeku diambu kwe mbeniaku mu ntangu yi mweke kwenda yandi nzila mosi holo kakwe kuteka kwe zusa, zusa pe kamonga we kusambisa kakulosa ku boloko . ²⁶Yikukambi mu masonga , lubuka kwoko wukonda futa mbongo, ye kuna futa ata mwa ndambu yinkeke .²⁷Luzeye mboti balukamba mboti na sadiku kindumba!²⁸Kasi mene yilukambi na wuna weke tala nketu wuna kwe hioki ye disu di mbi, kasadi disumu,samu n'zodi kuna mbundu.²⁹Ho disu diaku dikitata dikala dikukunatisa mikanu, katula dio ,losa dio kiana, bufwene wusala ye disu dimosi , hapasi yi kukulosa ku lbawu ³⁰Ho koko dingeyi dieke kunatisa mikanu , tabula dio, dikala kiana ye ngeyi, samu bufwene wuzinga wukonda kito kimosi ki n'lutu, hapasi yi kulosa lutu lwakulu lungeyi ku mbawu .³¹Buhoyama, wuna kula nketu kafweti nsadila nkanda divolosi wuna kankudidi ki longo ³²! Kasi mene yilukambi , wuna kula ndketu kikuma ki kindumba, keke n'tuma ku kindumba., wuna kwedi pe nketu wubakudi mu kindumba yandi pe kasadi kindumba kiene pe.³³Bahoya bambuta, fweneku wusienina nkweni, kasi hana kuntwala tata Nzalbi ku wusila lusilu mu makulu masalaka. ³⁴Kasi mene yilukambi mumekiku kulaba mu zina di kuzulu, samu zulu diene kiti ki luyalu lu tata, ³⁵Ata ntoto sambu ma kadiataka, ata mavula ma yeluzalemi, samu mavula makiamvu wungolo.³⁶Labiku pe mu n'twa, sambu kukoko ata lunsuki lumosi wukumisa lwuo lukapinda holo lu kaseme. ³⁷Ndinga yikala mosi, ho tambusi, tambusi, pe ho busi, busa,kikiyikama kikingumba. ³⁸"Luzeye pe na disu mu disu, dinu pe mu dinu" ³⁹Kasi mene yilukambi, lukilamiku kwe bakwa ngolo, ho kakubula mu tama di kitata , n'heka pe dina disele kakubula dihiika.⁴⁰Na mutu zodi kasamba ye ngeyi, ho kahotumuna simisi, monga pe kazaki n'heka.kamonga kwandi, ⁴¹Ho mutu zodi kasala midi ye ngeyi, n'heka lusala, ⁴²Kasi mene yimukambi, hana ku wuna kulombi, n'yiminiku pe wuzodi kalefa kwe ngeyi.⁴³Basonika tonda nkweni, pangiaku, menga wuna wene mbeniaku. ⁴⁴Kasi mene yilukambi, luzola bambeni benu, lukabusiku mambi ku kukutuki mambi, lusambila mudiambu di baba lukwe sadi ⁴⁵mambi. Lukusia na lukuma bana ba tatenu wu wene mu mazulu, samu katekisa mwini ye kanokisa mvula mudiambu di mutu yandikulu, kakadi wubunkete holo wu mbi.⁴⁶Ho luzola babaluzolaka, nki bikufuta? batu ba nsi ntoto basalaku pe bwabuna bwoso benu? ⁴⁷Ha luheka bakwenu bapangi mboti, nki lusala bingolo bisalamieku?, bapani bawu pe basala bwoko? ⁴⁸Lukala batu bamboti bwoso tatenu wu masonga.

6

¹Lukeba mu kusala masonga ku ntwala batu,lusambisiku mu kumona, holo lufutamoko kitoko kuntwala tatenu wene mu mazulu. ²keku na mu ntangu zodi wusia makabu na wubula milolo, bwoso basala babakondi zaya mambu mu zinzonzambi ti muna mabalabala. yilukambi mu masonga bafutama muna pila bawu pe.³Ho weke sia makabu, keku na koko di nge di kimama dizaya mana keke sala koko di ⁴kitata, Mukusia na makabu ma ngeyi makala ma kinsweki,tataku kamona pe kakukabusila mu kinsweki.⁵Ho weke samba, keku na wusala bwoso busala batu bakonda mayele, babazola kusambila bakutelama, bazola kwe sambidi mubalabala mukusia na babamona,mana luzaya na bafutama pe muna ⁶pilawu. Kasi ho zodi wusamba, kota kuna suku diaku, kanga kielu, kunima n'sambila tataku wu wene mukinsweki,wumona makulu,pe kakukabusila. ⁷Ntangu yiweke samba, vudisiku mambu mapamba pamba bwoso byindula bapani, na mu kuvula ku mambu bwa kabatambusila bisambu.⁸Lufwananiku ye bawu mudiambu tatenu zeye bina luvwidi mfunu.buna ludingieku kazayaka. Tala buna lufweti samba: ⁹"Tatetu wukala ku zulu! zina diaku disambuka; ¹⁰Kimfumu kiaku kisa, luzolo lwaku lusalama ha n'si ntoto boso ku zulu;¹¹Ntuheka lelo dipa dietu di konso kilumbu. ¹²Ntulolula masumu metu, bwoso ntulolulaka betu pe babatukoti nsoki, ¹³Ntunatiku ku mambi, kasi ntuhulusa ku masumu, samu kwe ngeyi kwene kimfumu kimvula ye mvula,¹⁴Ho lulolula batu baba balusadi mambi, tatenu pe kuzulu kalulolula benu pe . ¹⁵Na lulolulodiku babalusadi mambi, tatenu mu mazulu pe kaluloluloko .¹⁶Na lweke dioko bilumbu bina , lukadiku yabana batu bansi ntoto babadisongila ye kuna kilunzi na keke dioko bilumbu biabi. mana pe bafutama mu pila bawu. ¹⁷Kasi na weke dioko, sita mananasi pe sukula kilunzi kingeyi. ¹⁸Mukusia na batu bazayiku na weke dioko, kasi yandiene tataku keke zaya wumona makulu, pe futama mu makulu masalaka.¹⁹Luzodiku bimvwama bingi ha nsi ntoto, sambu biakulu biene bikubeba, mboko ye bifi batubulaka pe bayibaka ^mwakulu. ²⁰Kasi lusepila ye kimvwama ki mazulu kikibebaku,kifwaku pe, kweku ye bifi bana bayiba bio kuna batubulaku pe ata bunke. ²¹Samu hana hakala kimvwama hakana hakala pe mbundu ngeyi.²²Disu diene mwinda wu lutu, ho disu dingeyi dikala dikitoko, lutu lwaku lwakulu pe lukala lukitoko. ²³Pe disu dingeyi ho dikala ditubuka, dimbi, lutu lungeyi pe lukala pe mu piba, luzaya bweyikala piba yene. ²⁴Heku mutu wuna fwene kasadila bamfumu bole, samu kazola mosi, kam'enga mosi, kapatama mosi, mosi kan'zolo, FFweneko wusadila Nzambi ye Satana Mamon.²⁵Hakana yilukambi luditungisiku mudiambu di luzingu ,lwenu, mu kuvwata, mu kudia mudiambu di ,lutu , luzingu lweku kudia kaka ye kuvwata. ²⁶Lutaleta banuni bakuzulu, bakunaku, bakatulaku ata kima, beku ye zi ngunzu baswekila bima, kasi tatenu kabadisa koso kilumbu. Ye benu ye bawu bana bene mfunu wingi?²⁷Na hakati dibenu , mu pilandi ,fwene kadiyika ata mwa ndambu kilumbu ku luzingu lwandi? ²⁸Hamana nki lweke ditungisila mudiambu di milele? Lutaleta buna bivula bima mu masola, bisalaku pe bihiokaku; ²⁹Kasi Salomon mu kuyala ku yandi kaseloko kuvwata bwoso mosi wubawu .³⁰Ho Nzambi keke vwatisa mfuta mu kilanga wuwene na mbasi balosa ku fulu, kakuvwatisoko ngeyi kuhioka wawu, mutu kukwikila ³¹kunkeke?Hakana lluditungisiku, luhoyiku na nki n'tudia betu?, nki n'tunwa betu? Nki n'tuvwata betu?³²Samu bima bina

biakulu, bapani badinga bio, Tatetenu zeye na biluyene ye mfunu. ³³Ludinga kimfumu kimazulu ntete ye masonga, mana lumona biakulu bina baluheka bio bingi. ³⁴Luditungisiku mudiambu di mamakwisa mbasi samu koso kilumbu kiene ye mambu mandi.

7

¹Lusambisiku bakwenu mukusia na ngeyi pe bakusambisiku. ²Samu bakusambisa mu pila yina wusambisidi ngeyi pe muna kitesu kiene. ³Samu dinki weke mwena kititi kiene mu disu din'kwenu, mana kwe moniku kikiene mu disu diaku? ⁴Holo bukamba nkweni kakatula kititi kiki mu disu diyandi, ha kikiene mu disu diandi? ⁵Zoba, katula ntete kikiene mu disu diaku, mana ha kwe katula n'lengi mfuta wuwene mu disu di pangiaku wuhika. ⁶Luhaniku bima bisantu kwe bambwa, holo lulosiku bitini bihika ha ntwala holo balosa bio ku bitambi pe bamabaka bio mu bitini bitini. ⁷Lomba, bakuheka, na wudinga pe mona, na wukokotina bakukangudila. ⁸Samu koso mutuwuna lomba, ban'heka, wuna dinga pe kamona,, pe bakangula ku wuna betiki. ⁹Na hakati dibenu n'heka mwana ditadi ho kallomba ¹⁰dipa? holo na kalomba mbisi mamba kan'heka nioka ha palasi yi kikalombi.? ¹¹Bwoso lwene batu bambundu zitototo,luheka bana benu bima bi bunkete, mana mbala kwa tatenu wene mu mazulu kahana bima biene kwe baban'lombaka. ¹²Samu biluzodi bakwenu balusadila, lusala bio benu ku bakwenu samu wene nsiku wu ba Polofeti. ¹³Lukotila mu mwelu wuwusungama,, samu kiene ki mbuta, kimbutambuta,nzila yikwenda ku masumu, bene bingi babakotila mu nzila yayina. ¹⁴Kasi yene yisugama, mana yinkeke yikwetama, nzila yiyikwenda ku masonga, batu bankeke bamona yo. ¹⁵Lukeba mudiambu di ba Polofeti bambi babingumba, bakwisa kwe benu mu milelel mi mameme, kasi mukati bene ba ngo. ¹⁶Lubazaya mu bisalu bibawu, bakatula mabundu ha ntandu ¹⁷nsaku? Nti kitoko kabuta mbuma zikitoko, nti wumbi kabutaka pe mbuma zizimbi. ¹⁸Nti bunkete kafweneko kakala ye mbuma zimbi, Nti wumbi kafweneko kakala ye mbuma zikitoko.. ¹⁹Nti yandikulu wukonda mbuma zikitoko, ban'kwanga ban'losa ku mbawu.? ²⁰Ku mbuma bazayilaka nti bunkete. ²¹Baba n'telaka mfumu, mfumu, bakulu bakotoko mu kimfumu kimazulu, kasi wuna sadilaka luzolo lu tata mene wene mu zulu; ²²Bingi kilumbu kiakina, bantela mfumu mfumu,, ntulongoko mu zina di ngeyi? ntukodisoko batu mu zina dingeyi?, ntukuloko mifu mu zina dingeyi? ye bidimbu bikumbwa? . ²³Mana yibakamba ye masonga makulu na yiluzeyeko, yilumonioku pe, lukatuka belebelele ye mene benu bakwa masumu. ²⁴Mvula zinoki, mpeba pe kafufudi bwingi, mikenikeni ye mfunzi pe yikele yingi, mana yibwidiku mudiambu batunga yo kitoko.ha nandu matadi. ²⁵Koso wuna wa mayeke hoyo, kasimbi moko kene bwoso mutu wuwenda tunga nzo ha ntandu zelu ha kifulu ki matadi. ²⁶Mvula yiynoki, mpeba wunsumuki, mfunzi yiniki bwingi, nzo yimongi yibwidi,yibulumuki yakulu,, mfwilandi wene wingi. wuna ²⁷wa mayihoyaka konda simba, fwanani ye mutu wandu w utunga nzo ha ntandu zelu. ²⁸Buna kamanisi Yezu kulonga batu bakulu bayituki mudiambu di dibundu. ²⁹Samu kalongi ye kimfumu kiakulu kibeni batu bayituki

8

¹Yezu buna kakulungu ku mongo, batu bingi bayisa nlandi. ²Hakana n'kwa bwasi mosi wisi ku n'twala yandi, "Kan" kambaka na mfumu ho zodi nkodisa lutu lunkabuka lukitoko, bwasi buhua." ³Yezu kankambaka "eh, nzodi bwo, kola,siamu." muna ntangu yene pe bwasi bwakulu bu,ladi, kabuki pelele. ⁴Kunima Yezu kankambaka na samuniku kwe mutu, kasi yikulombi, nde disongila kwe batambiki, wubaheka makabu makasonika Moyiza mukusia na kikala kitemu kingeyi. ⁵Bwoso kakala kota Yezu mu Kafelunu, mfutisi paku mosi wisa mona, "Kan"didila na ah mfumu, nsadi mene wubwotumuka ,katelemaku, buna kanimba kuna nzo,keke bela bwingi." ⁶Yezu kan'kambaka na yikwenda, yin'kodisa. ⁷"Kasi mfutisi paku kan'kambaka na ,ah mfumu mfweneko yikuyamba mu nzo mene, kasi hoyo kaka ndinga mosi mukusia ne nsadiama kakola . ⁸Samu mene wu yene ye bamfumu kuntwala bantumaka, mene pe yitumaka bilandi biama, dikadi kwe nsadiama yin'tuma pe wele, yinkamba sala bwabu sadi . ⁹Kunima di kuwa mutu wene, Yezu kayituki bwingi samu kamonioku mutu wumbandu yayi mu n'lambu nsi wene ye lukwikilu lu bwabuna hakati di Yizalaye. ¹⁰Bwabuna,kahoyaka, bingi batuka ndambu ye ndambu, ku mbata ye ku pindi, bakala ha mesa ye Yakobo, Yizaki ye Balami mu kimfumu kimazulu. ¹¹Kasi bingi ba kimfumu kintoto babalosa ku nzila mu nsi piba, nkwetisa zi menu ye bidilu bikala bingi. ¹²Kunima kankamba mfutisi paku na ndonda, busalama buna zodi mudiambu di lukwikilu lwaku, pe muna ntangu yene nsadiandi wene kodi pe. ¹³Kunima Yezu kenda ku nzo Piele, ha kakumi we wana buko bwandi nimbiki kakala wubela. ¹⁴Buna kas'imbi mu koko, kodi pe vumbuki, telemi we lamba pe ns'ididi ha mesa kadia. ¹⁵Ku masika banete batu ba mipepe mimbi bingi ti babakala babelu, kakudi mipepe mina ku ndinga pe kakodisi bambefu bakulu ¹⁶babanatini. Mukusia na malungila ma kahoya Polofeti Ezayi, na kakula mipepe mimbi pe kakodisa babakala bakubela ¹⁷Yezu ha kamwene batu bisi bingi kuna kakala ,hene n'swa na balabuka ku simu dina dihika di Galilea. ¹⁸Mbuta nsiku mosi wisi kan'kambaka na: Mfumu mene yikulanda mwakulu muna kwenda". ¹⁹Yezu kahoyaka na bambisi banseke bene ye mabulu benda timi banimbaka, banuni pe kuzulu bene ti mazamba, kasi mwana mutu keko ye hana kasia ntwu". ²⁰Mosi hakati di balonguki badi kan'kambaka na,mfumu, mene nzodi ye zika tata ntete". ²¹Kasi Yezu kan'kambaka na, yambula bamvumbi bazikana bawu ye bawu". ²²Kamongi mete mu bwatu pebalonguki badi ban'landi ²³pe. HA BAKUMI HAKATI, mfunzi yingolo ngolo yiyandi kuningisa mamba, yandi kakala wu nimba, ²⁴Balonguki ha bamwene buna bisa mvumbula bahoya: mfumu, ntuhulusa wolo bwatu bumioka". ²⁵Kabakambaka na, batu lukwikilu lunkeke,boma bunki, bima biabi biakulu ,mfunzi ye mamba ku na bilemvuka? Buna katelemi mfunzi yakulu pe yilepami. ²⁶Batu bakulu bayituki, na wanduwu, mamba ye mfunzi bieke n'wila? ²⁷Buna kalabuki ku simu di Gadarenes, bitsutsu biole bilubuki muna bikala swamaka, bisi ye nkabu zakulu bisa telema kuntwala bawu mupila na ata mutu kafweneko kahiokila

hakana bakala bawu. ²⁹Bisi kuntwala yandi ban'hiulaka na, nki ngeyi ye betu mwana Nzambi?, Wukana kuyangisa betu haka mana ntangu yifwanieku? ³⁰Hakala ti kibuka ki bangulu bakala kwe hioki mu nkala bawu. ³¹Bitsutsu biyandiki kum'bondilana, ho tukula, ntusia mukati di bangulu babakwe hioki, ³²Kabakambaka lukatuka lwenda, lulubuka, muna ntangu yene be kota mu bangulu, babulumuki be bwa kuna mbenga, bawululuki muna nzadi baladi kimakulu. ³³Babakala kwe badisi bamongi batini, bele beta pandi kuna mavula mana bamwene makulu buna bikoti bitsutsu bina bikoti mu bangulu, ye mana mahioki makulu. ³⁴Hakana mavula makulu buna bawidi nsangu zene bisi mbondila Yezu kasisa nsi bawu kenda kuhika.

9

¹Yezu kamongi koti mu bwatu, wele ku mavula mabawu. ²Kunima bisa natina kikata wukala wunimba hana ntangi, Yezu ha kamwene kundima kubawu; kan'kambaka, "Sia kikesa, mwanama, masumu maku maloluki; ³Kikuma kibwabuna, balongi ba nsiku bahika bayandiki kudihoyila na mutu wu keke vvesa." ⁴Yezu, kazeye ngindu zibawu zakulu, kabahiulaka, nki kikuma lwene ye ngindu zimbi mu mbundu zeno? ⁵Samu na wene wu lungila holo kahoya ne, masumu maku maloluki, holo telema, ndonda. ⁶Kasi mukusia ne luzaya ne mwana mutu ha kene ha nsi ntoto kene ye nswa wu kulolula masumu; telema, kakambaka kikata, monga ntangiaku ndonda, kamongi wele ku nzwandi. ⁷Kunima mutu katelemi wele ku nzwandi. ⁸Ntangu bamwene bwabuna kibuka kikikala ho, ban'kumisi mfumu Nzambi wuhana kimfumu ki mbandu yayina kwe batu. ⁹Yezu ha kahiki hakana, mwene mutu wubatediki Matiasi, kakala zakadi muna nzo yi bafutisi paku kan'kambaka ne: "Ndanda mene" kamongi telemi pe n'landi. ¹⁰Bwoso Yezu kakala ha mesa mu nzo, tala batu bingi ba nsi ntoto ti batu bambundu mbi bisi ha mesa hakakala Yezu ye balonguki ¹¹bandi. Bamfwadisi bamwene bima bina, bahoya ku balonguki ba YEZU: SAMU DI NKI MFUMU BENU kadidi mesa mamosi ti batu baluzingu lummbi? ¹²Yezu bu kawidi bwabuna kahoyaka, keku batu babene tototo bakalaka ye mfunu n'ganga, kasi babeabela. ¹³Lwenda luzaya ntendula. yikala ye kiesi ku babene mu kiadi, kasi keku ku bimenga. Mudiambu mene yisoko kikuma ki batu bamasonga, kasi basumuki. ¹⁴Kumanima, Balonguki ba Za bisi belebe ye Yezu, bahoyaka samu dinki betu ti bamfwadisi ntuvukana mu ntangu bisambu bi kudikala, kinga babangeyi balonguki bavukanaku? ¹⁵Yeézu kabakabusilaka ne, bandku bayakala bafweneko basalana mbi buna bene ye yandiene yakala? Hene ye kilumbu bakwisa n'yiba yakala, kuna nsukandi bavukana mu bisambu. ¹⁶Ha nkatu mutu fwene kasia piesu yi n'lele wupa mu n'lele wu nkulu, samu bafweneko balonda n'lele nkulu ye n'lele pa na lowa kanata ndambu yingi yi n'lele nkulu, puta yikala ¹⁷Kafweneko basia ata bunke malafu mapa mu nkalu yinkulu, holowa nkalu yibudika malafu matiakani, pe mana zinkalu zilala. Kasi bafweti sia malafu mapa mu nkalu zipa keku, ye malafu ti zi nkalu zibeboko, zisalako kima. ¹⁸Ntangu yikabakambiki mambu mana, tala mfumu mosi tudi, teelemini kuntwala yandi kan'kambak. ¹⁹Mwana mene wu nketu fidi buntwene bwabubu, kasi zosa wun'sia moko mangeyi kazinga diaka. Yezu telemi n',andi ti balonguki bandi. ²⁰Lutala nketu mosi lubuka menga yandika mvula kumi ye zole, wisi belebele ye Yezu ku manima ma Yezu, simbi nsongi n'lele Yezu. ²¹Mudiambu kadihoyidi yandiene na yisimba ata n'lele yandi, yihuluka. ²²Yezu balumuki n'tadi, kahoya ha kamwene, Kola siana mwanama, lukwikilu lwaku lukuhulusi, nketu wuna kodi muna ntangu yene. ²³Muntangu kakumi Yezu ku nzo mfumu, mwene basiki punyi ye kibuka ki batu diaka. ²⁴Kabakambaka, lukatuka benu samu mwana nketu wandu keku wufwa, kasi keke nimba, bamongi bayandiki n'kunseya. ²⁵Mu ntangu yikikatuki kibuka, Yezu koti mongi koko di mwana nketu mbala mosi mwana nketu vumbuki, telemi. ²⁶Nsangu zimwangani ndambu ye ndambu. ²⁷Hakakatuki hakana, Yezu ban'landi ku bifwa mesu biole, bakwe hoyi ne ntuwila kiadi mwana Davidi. Mu ntangu yikakumi ku nzo, bifwa mesu biele belebele ye ²⁸Yezu, Yezu kabakambaka, "Lutambusi na mfwe yisala bwabuna? Eheh mfumu bikabulaka bifwa mesu." ²⁹Muna ntangu yayina Yezu basimbi mesu kabakambaka, Masalama malukani mu pila yi lukwikilu lwenu. ³⁰Mbala mosi mesu mabakanguki, Yezu bansiki matu lukambiku ata mutu mosi mamalusalamani. ³¹Kasi buna balubuki bamwangi nsangu nsi yakulu. ³²Bwoso bayeleke, tala bisa natina ngutu wukala ye kinsusu kwe Yezu. ³³Yezu buna kakudi kinsusu mutu wuna hoyi, kibuka ki batu kikala hakana kiyituki, bahoyaka ntumonieku diambu di mbandu yayi disalama ku Yizalaye. ³⁴Kasi bamfwadisi bahoyaka, mu ngolo zi binsusu kakwe kudidi binsusu. ³⁵Yezu kaye kangadi ndambu zakulu zi nsi ye mahata, kaye longi mu zinzo zinzambi nsangu zibunkete zi kimfumu kimazulu, kaye belusi baimbefu biakulu ye bikata biakulu. ³⁶Mu kutala kibuka kiye n'landi kiadi kin'kwete samu dibawu, samu bakala bazongi yabana bameme bakonda naatisi. wuna kwe banatisi. ³⁷Yezu kakambaka ku balonguki bandi. Kilanga kiene kingi mana bansadi bankeke. ³⁸Lun'kamba nkwa kilanga kahitika bansadi bisa sala kisalu kiaki.

10

¹Ntangu Yezu babatedi ban'longuki bandi kumi ye bole, yandi kabahale kimfumu kikukatula peve zimbi ti kusadisa bambefo ba pila ye pila. ²Mazinyma balonguki kumi ye bole, bawu ba: wuntete Simonie. (zina diandi dikala Piele) ti n'lekandi Ndele, Yakobo ti n'lekandi Za, bana ba Zebedeo; ³Fidipu ti Bata, Thomas ti Matiasi, kakala ntete m'futisi paku, Jame mwana Alfosi, ye Thaddée; ⁴Simonie kakala mvwadingisi ti Yudasi n'longuki yandi wuteka Yezu. ⁵Ntangu Yezu kabatuma ban'longuki bandi kumi ye bole, kubabusila mu mahata ma Bayuda ti mahata ma Samadiya. ⁶Luenda kaka mu mikokomilala mi nzo Isalaye. ⁷Luenda lulonga, ye luhoya: Kimfumu kinzambi kiene belebele. ⁸Lusadisa bambefo, lufutumuna batu bafwa, lusadisa batu ba bwasi, lukula peve zimbi. kimfumu lumongi kinkatu, beno pe luhana kinkatu. ⁹Lumongiku ata wolo, ata palata ata mbongo mu mikaba mieno. ¹⁰Ata kipokolo Samu di kukangalala, ata milele to masabati, ata dikoka dikusia gah koko lumongiku ata bwe buna. ¹¹Mu mavula to mahata ma lubanda kota, ludisonga n'a

mutu masonga bayembe, lunimbaka kwakuna ti Kuna lukatuka gha hâta diene to mavula mène.¹² Mû lukatuka mû nzo yina baluyamba, luhana mboti.¹³ Ye n'a nzo yina yimasonga, ngemba beno yikota mû nzo yayina, Kasi n'a nzo yina yeko yimasonga ngemba beno yikala kaka ye benweno.¹⁴ N'a mû nzo to mû mavula mamana n'a babusi kuluyamba to kuwa ndinga Nzambi, lulubuka mû nzo to mavula mène pe lunkukumuna mvindu yi bitambi bieno.¹⁵ Yilukambi ye masonga : kilumbu kilusamuna, nsi Sodomoti nsi Gomore yikala ye ndola yinkeke kuhioka mavula ma bakonda kuluyamba.¹⁶ Lutala, yilutumina bwoso bibulu mû katikati di bambisi banganzi, lukala ye kukeba bwoso ba nioka, kukonda lulendo bwoso bapembe.¹⁷ Lukala ye kukeba ti batu babanda' kulufunda ku zinzo si basambisi ti kulubula ye kulumenga.¹⁸ Balumenga sambu dimene, kuntwala bamfumu baluyalu baktini kin'toto ye kuntwala bantotila, Samu dikusadila bimbangi bi babene ti bibapani.¹⁹ Kasi n'a balufundi, lumoniku bulu ne bwe luhoya ye bwe lusamba, luhoya ti pila yi kusamba kukwisa kaka mû Ntangu yayina.²⁰ Kasi keko beno luhoya, Kasi peve Nzambi yibamba Hoya mû kati dibeno.²¹ Bapangi ye bapangi babanda hondasana, tata ye mwan'andi, bana babandoko kuzitisa batata, ye, babanda Honda batata.²² Balumenga ku batu bingi Samu di zina dimene Kasi wuna kwikila ti kuna nsuka kahuluka.²³ N'a baluheka mais mû mavula makaka, lutins ku mavula mahika. Ye mû masonga yilukambi, lumanisoko mu kukuma mû mavula makulu ma Yisalayele, mwana mutu kakwisa.²⁴ Ban'longuki bahioki ku Mfumu bawu, ata mutu kisalu kahiokaku mfumu andi.²⁵ Ban'longuki bafwene bamonga bwoso mfunu bawu, batu ba kisalu pe bwoso mfumu kisalu. babatela bamfumu ba nzo Beluzebulu, amana bwe bakonda batela bamfumu bana babene mû kati ki nzo.²⁶ Lubabangiku ata fioti, heko kima kikuswamina kikonda monana, ata kinsweki kikonda kuzayana.²⁷ Mambu ma yilukambi ku piba, lusamuna mo pe kumwini, mayilukambi mukutu, lulonga mo makulu pwasa.²⁸ Lubangiku, bahonda lutu Kasi moya bahonda woko, lubanga babahonda moya Kasi lutu lweko.²⁹ Mfunu, batekaku bapusu bole mû meya mamosi?, mana mabwaku ku zulu gho Nzambi kazodiku.³⁰ Ata nsuki zizene ku n'twa zizayana lumosi lumosi.³¹ Lubangiku ata fioti, lwene ntalu yingi kuhioka bapusu.³² Nkiakina, konso mutu funguna kuntwala batu mû zina dimene, mène pe kuntwala wuwene ku zulu yifungunina.³³ Kasi konso mutu wu ngienguna kuntwala batu, mène pe iyenguna kuntwala tata Wene ku zulu.³⁴ Luzayiku ne nata ngemba haka gha nsi ntoto, Kasi yisa nata mbele yi meno mola.³⁵ Mavwanga yisa nata, ngwisana yikaloko tata ye mwana, mwana n'keto ti ngudiandi, n'keto mwana wu yakala ti ngudi mwana yakala.³⁶ Pe mutu kakuma mbeni ti bana ba nzo, to kikanda.³⁷ Wuna Zola tat'andi to ngudiandi kuhioka mène, kanzolaku mène, kiteso kimosi wuna Zola mwan'andi yakala to mwan'andi wunketo kuhioka mène, kanzolaku mène.³⁸ Wuna konda monga kulunzi diandi, ye kanwanisa, kanzolaku mène.³⁹ Wuna sweka luzingu lwandi kaladisa lwo, Kasi wuna sadisa lwo Samu di mène, kamona lwo kuntwala.⁴⁰ Wuna luyamba kayambi mène, ye wuna yambi mène, kayambi tata wun'tuma gha nsi ntoto.⁴¹ Wuna yambi n'sadi Nzambi ti luzitu lu n'sadi Nzambi kamonga lufutu lwandi, kiteso kimosi ye wuna yamba mutu wu masonga pe lufutu lwandi lu kimasonga.⁴² Koso mutu n'kabila kopa dimamba dikiosi ku n'leke Samu kene n'longuki wumene, yilukambi mû masonga, kafweneko kakonda lufutu lwandi.

11

¹Ntangu Yezu kaladisa mû kuhana minsiku ku ban'longuki bandi kumiyebiole, kakatuki gakana, Samu di kwe monga mû mavula makaka ma n'si yayina.² Za, bu kawidi nsangu si Yezu bubakele ku boloko Samu di bisalu bi Yezu, yandi Kahoyi ku ban'longuki bandi,³ " keti ngeyi fweti kwisa, gho n'tuhingila wukaka ? Yezu kabakabudidi mvutu : lwenda lun'kamba Za ma lumwene ti ma luwidi.⁴ Bifwameso bimwene, bikata bitelemi, batu babwasi bakodi, ba ngutu bakumi kuhoya, bamvumbi bafutumuki, nsangu zimboti si Nzambi balongi ku baputu. " ⁵Kiese ku wuna yikonda kubudisa sakuba.⁶ Ntangu Yezu kayeleke, Kahoyi ku kibuka kibatu, Samu di mambu matadi Za, " Nki lwenda tala ku nseke yikonda miti ? ⁷Kasi, nki lwenda tala ? mutu mosi wuwata milele mi n'talu basiaka mû nzo zibantotila.⁸ Kasi, nki lwenda tala ? 'n'sadi Nzambi ? vudie, mène yilukambi, ghioki mû makulu ata n'sadi Nzambi.⁹ Kasi masonama mû mikanda, yituma mutu kuntwala mû kuyidika nzila ku ntuala ngeyi.¹⁰ Mû masonga makulu, yilukambi, bingi babutuki mû kifundu kibanketo, bazayaniku bwoso Za mbotika. mû makulu, babene baleke mû kimfumu Nzambi bene bambuta ku bakulu.¹¹ Yandika Ntangu yi Za mbotika ti Ntangu yayi, kimfumu ki Nzambi kiene kikunwanisa, bakwa kingolo ngolo béké yala.¹² Nkiakina,, bansadi ba Nzambi ti minsiku milonga ti mû Ntangu Za;¹³ NA luzodi luzaya, n'a wene wu Elle wuzodikisa.¹⁴ Wuna wene ye matu mukuwa kawa.¹⁵ Tsungi yayi mfwene kufwanikisa ti n'a? bafwanani bwoso banabankeke bazakadiki gha kati di batu Bakulu, béké samuna ku bana bakaka,¹⁶ Bekene Hoya ne' Beto ntubudi kiswelele mana lukiniku, tuluyimbidi mikunga, pe beno ata kima kimosi luwidiku.¹⁷ Kasi Za kisa, kadidiku, kanwiniku, batu bahoyaka ne kene ye m'fu.¹⁸ Mwana mutu mû Ntangu yi kisi, kadidi ye kanwiniki, ye bahoyaka ne kadia mbiki ye kanwa bwingi, kene nduku wu bakwa mavwanga, ye batu ba luzingu lumbi.¹⁹ Nkiakina bawu bayandika kunganina batu ba mavula makulu ma kasala Yezu bidimbu bikumbwa, Samu bawu babaluloko mbundu zibawu zimbi.²⁰ Kiadi ku ngeyi Kolazini! kiadi ku ngeyi Betasada! bidimbu bikumbwa bibisalami kwe beno n'a bisalami ku n'si Tile ye Sidoni, mbele babalula mbundu zibawu mû kumonga bipokolo ti putulu.²¹ Nkiakina yek lukamba, kilumbu ki lusambisu, batu ba Tile ye Sidoni babawila fioti kiadi kughioke beno.²² Ngeyi Kapernamu, tombukoko ku zulu ? lo, kaka wukulumukaka ti kilumbu ki bafwa, Kasi bidimbu bikumbwa bibisalami kwe ngeyi na bisalamani ku n'si Sodomoti mbele kene wukusakumuna ti lelo kiaki.²³ Nkiakina yilukambi kilumbu ki lusambisu, n'si Sodomoti babawila kiadi fioti kughioke beno.²⁴ Mû Ntangu yayina, Yezu kamongi ndinga ye kahoyaka "Tata Nzambi yikubondidi Mfumu wu zulu ye n'toto, ngeyi wusweka bima biabi ku bakwa nduka ti mayele, Kasi wusongila bio kwe banabankeke.²⁵ Vudie tata, matondo yikuhele Samu ngeyene wuzola bwabuna.²⁶ Bima biakulu tata nzambi wupeka bio, Kasi kweko mutu zeye tata, n'a kweko mwan'andi ye yandi zodi kulusengumuna.²⁷ Lwisa

kwe mène beno kulu balwene bakulemba ye mambu mingi mû mbundu zibeno, ye mène yilugheka kiesi. ²⁹ Lumonga tama dimene di minsiku mimene, Mudiambu mène yene wupamba,wukonda lulendo,lumonga ma mboti ma mioyo mieno. ³⁰ Mudiambu ditama dimene dieko zitu."+

12

¹ Mu tsungi yene, Yezu ka labuki nzila zi ba salaka masola ma blé kilumbu ki bisambu. Ba longoki baandi, ba kala ye nzala, bo mongi ba yandiki ku hela ,buma zaandi phe ba yandiki ku dia. ² Ba Fadizie, ha ba mwene bwana, ba n'kambi: Tala ba longoki baaku beeka sala maambu ma ka busila n'tsiku kilumbu ki bisambu. ³ Yezu bakambi ne: «Lungieku beno mana kasala Davidi ha kawidi nzala, yandi ye batu ba kakala bawu? ⁴ Bwe kakoti mu nzo Nzambi kadiidi dipha disambuka, dina dikala kafweneko kadia yandi ye bana kakala bawu, kaka batambiki bimenge bakala ye n'swa. ⁵ Mana lutangoko muna n'tsiku ne: mu kilumbu ki kiphosa, ki bisambu, batambiki ba bungiki kio, mana bazeyeko bawene. ⁶ Mana yi lukambi, hene ye wu hioki nzo bisambu haka. Na luzayani nki kisongidila ki: «mviidi m'pfunu wu zola, mana keko bimenge.» Lu nka bedisaaku ba bazeyeko kete diambu. ⁸ Samu mwana mutu kene pfumu wu kiphosa.» ⁹ Yezu katuki yandika hakana ti ye ku nzo bisambu. ¹⁰ Hakala ye mutu mosi wu kala ye koko di kifu. Ba lombi kwe Yezu: «Bwene ye n'swa bakodisa mutu kilumbu kibisambu? Mukusia ne ban'hunina disumu. ¹¹ Yezu kahoyaka: «Nki mutu hakati di beno, wu wene ye dimeme dimosi ye dimeme diene di bwidi mu dibulu di diene ye nzinga yiingi mu kilumbu ki kiphosa, ka kwata dioko ye kalubuloko dio phe mu dibulu diene? ¹² Mbala kwa mutu kahioki dimeme! Bweko mbi mu kusala mamboti mu kilumbu ki kibisambu. ¹³ Kunima Yezu n'kambi mutu weene ne: «Lambula koko!» Kayuni dio phe dikodi bwoso koko dina di hika! ¹⁴ Mana ba Fadizie balubuki phe ba yenda n'kasila pfundu. Bayenda dingi nki phila ba fwene ba n'hondisa. ¹⁵ Yezu buna kamwene bwana, yekuki hakana. Batu biingi ban'lende ye kabakodisi baakulu. ¹⁶ Ba tsiki ne basamuniku bwoko kwe batu bahika. ¹⁷ Mukusia ne malungisama makahoya m'bikudi Ezayi ¹⁸ «Tala n'tsadi mene wu tsoodi, wu yi zola bwingi, wu hana kiesi ku moya mene. Yisia pheve mene mukati di yandi phe kasamuna n'kanu kwe ba phoni. ¹⁹ Kasaloko kubusa holowu ku yamuka, phe heko mutu wa ndinga yandi mu ba balabala. ²⁰ Katoluloko kutolula ata n'ti mwa yumuka, kazimoko phe n'ti wuna weka lema mbawu. ²¹ Batu ba n'kangu basia kiitu muzina di yandi. ²² Kunima bisa n'natina mutu wu pheve zi mbi zi meso ma fwa ye baba, ye kan'kodisi, ti mu phila yi kahoyi baba phe ka mwene ku meso. ²³ Kibuka kiakulu ki hoyiki, ye ngituka: «Wuna keko mwana Dawidi?» ²⁴ Ba Fadizie mu ntangu ba widi bwabuna, ba hoyi: «Mutu wandu keka kula pheve zi mbi mu zina di pfumu pheve zi mbi, pfumu bitsusu.» ²⁵ Mu diambu Yezu ka zeyeke zingindu zi bawu, kaba samunaka: «Konso n'toto ki pfumu wene wu kabana wabeene kene wuku kabisa, phe hankatu mavulu to ki kanda ki kabani mu mizingu ki fwene ki zinga. ²⁶ Hô satana kakula satana, disonga kène wu kabana yandiène. Bwè kifwène kizinga kikanda kiandi? ²⁷ Hô mène yikula phève zi mbi mu zina di Bedizébudi, mu zina di nà bazikula ba béékè kwe lulandi? Samu di màambu màna, bakùma ba mbàku béno. ²⁸ Kasi Hô yikula pepe zimbi hana kimfumu kinzambi kiene hakati di beno. ²⁹ Bwe bufwene mutu kakota mû nzo mutu wungolo kayiba bima biandi biakulu na kank'wétéko n'tete ban'kasa mutu wu ngolo ? Mana hana we yiba bima biandi. ³⁰ Wuna Keko ye mène kanzolaku, kafweneko ye mène kakaloko pe ye mène. ³¹ Bwabuna yilukambi, masumu ye ngusi, batu bafwene baloludi, Kasi wuna tukuna mpeve saantu yi Nzambi ban'loluloko. ³² Pe koso wuna hoya diambu di mbi mu zina di mwana mutu, ban'loluloko. Kasi Wuna hoya mambu mu zina di mpeve saantu, basaloko kun'lolula, ata buntwene, ata kuntwala. ³³ Holo wene ye n'ti bunkete ye mbuma ye mbuma dikitoko ,holo wene ye n'ti wu mbuma zimbi, samu n'ti banzayilaka ku mabundu mandu. ³⁴ Beno mbutu banioka Bambi (masawu),benweno batu Bambi, bwe lufwene kuhoya mambu ma bunkete ? samu mamakalaka ku mbundu makahoyaka n'wa. ³⁵ Mutu Mboti kalubulaka mambumabunkete mamene ku mbundu'andi, wumbi pe mambi. ³⁶ Pe yilukambi Kilumbu kikusamba, batu babamba samba mu pila mana mambi mabahoyaka. ³⁷ Samu ndinga Zeno zilunungisa pe ndinga Zeno zilubedisa. ³⁸ Kunima Bamfumu bamin'siku ye bamfuadisi bakabusi kwe Yezu na: Mfumu, ntuzodi ntu'mona bidimbu bituki kwe ngeyi. ³⁹ Kasi Yezu kabusi pe bakambi n'a: Kikanda kimbi ye kimbongi kisosa kaka kidimbu. Kasi heko kidimbu kina ban'teka, katula kaka kidimbu ki yonasi n'tumu. ⁴⁰ Samu Yonasi kakala Bilumbu bitatu ye piba tatu mukati di kifundu ki mbisi mamba. ⁴¹ Batu ba Ninive batelema Kilumbu kikusamba ye kikanda kiaki pe bababedisa, Kasi basoba ngindu badikulumuna mu malongi ma Yonasi pe tala, wuhioki Yonasi ke hakaka. ⁴² Ntтила wu n'keto wu ku Suti banda katelema pe Kilumbu kikusamba ye batu bakikanda kiandi pe kababedisa. katuka ku n'suka n'toto mû kiisa monga mayele, nduka zi Salomon Kasi tala haka hene ye mutu hioki Salomon. ⁴³ Ntangu pepe yimbi yilubukaka mwe mutu, yihioka mukweddingi huma hana hakonda mamba kaswama ,Kasi kadinga kadinga kamonoko. ⁴⁴ Hakana kadinga kakabuka muna katuki, Kasi hakakabuka ,kawana nzo bakombudi pe yikumi mu ndonga. ⁴⁵ Kunima kakwenda we monga dihika pepe nsambwadi zi zimbi kuhioka yandiene, pe Bakulu bele bazingila mwamuna. ⁴⁶ Ntangu yi Kahoyi Yezu ye batu ngudiàandi ye bapangi bandi bakala ha nzila, badingiki pila ban'hoyisa. ⁴⁷ Mutu mosi we n'kamba ne: Tala ngudiaku ye bapangi baku bene ha n'zila bazodi bakuhoysa. ⁴⁸ Kasi Yezu n'kabusi ne : Na ngudi mène ? Pe bana bapangi bamene? ⁴⁹ Kunima songidi koko kuna kwene balonguki bandihoyi ne: Tala baba, ngudi mène ye bapangi bamene." ⁵⁰ Wuna salaka luzolo lu tata wene mû zulu ,kene pangiana wuyakala ,Wunketo kene ngudiama".

13

¹ Muna Kilumbu kiene, Yezu katuki mu nzo yina kakala longaka, wele we zakala mû n'kala mamba. ² Kibuka ki batu kin'zieti ,kamongi we kota mu bwatu, zakadi. batu baakulu bazakadiki muna n'kala n'zadi. ³ Kunima Yezu bakambi mambu mingi mu bingana ,kahoyaka : "Tala kuni masola lubuki wele. ⁴ Ntangu yikenda kuni,mbuma dihika zibwidi mu n'kala

n'zila, banuni pe bisi badiidi. ⁵ Mbuma zihika zibwidi mu bifulu bimatadi, mafu mankeke, Kunima bimeni Mudiambu mafu makaloko kiana. ⁶ Kasi hakalubuki mwini, miti miyumuki Mudiambu mikaloko ye misodi, miyumuk ⁷ Mbuma zihika zibwidi ha ntandu nsaku, nsaku zivudi, zihondi mio. ⁸ Mbuma zizibwidi ha ntandu mafu ma kitoko mabuti kitoko, mbuma zihika kuhioka nkama mosi, zihika makuma sambanu, zihika makuma tatu. ⁹ Wuna wene ye matu mukuwa kawa. ¹⁰ Balonguki bisi kwe Yezu, ba n'hiulaka na: "Nki kikuma weke bahoyisila mu bingana ?". ¹¹ Yezu bakabusidi ne : " Ku beno kuhanama mayele ma kuzaya pe kubakisa bipa bi Kimfumu kimazulu, Kasi kwe bawu lo, babaheka moko. ¹² Samu, ku Wuna we kiawu, kwe yandi bayikaka, Mukusia na bivula, bivula bingi, ku wuna weku ban'hotumuna ata bina ke biawu. ¹³ Hakana yeke bakambaka mu bingana, samu ata beke mona, béké monoko kibeni, ata beke wa, beke woko kibeni, pe beke zayaku ata kima kimosi pe. ¹⁴ Hakana, kikuma kibawu, yeke lungila kusakula ku n'tumu Esaie: "Luwa mana luzayoko,, lumona mana lubakisoko. ¹⁵ Samu mbundu yi kanda diadi yene yikonda luzingu, matu mabayika tototo mu kuwa, pe bazibiki meso mabawu Mukusia ne bamoniku, pe baziki matu mabawu Mukusia ne bawiku, pe mbundu zibawu Mukusia ne bazayiku, holo nki kakabukisa yibakodisa. ¹⁶ Masambuka meso mabeno makwemoni, ye matu mabeno makwe wi. ¹⁷ Mu masonga yilukambi, bantumumu ye batu bamasonga bingi bazodi bamona, pe bawa ma lukwe moni beno lelo, Kasi bamona moko. ¹⁸ Luwa Mboti kingana ki n'kuni sola. ¹⁹ Hô mutu keke wa ndinga mana keke yaba Yoko, monga ye kiesi kiakulu, n'kwa nduka kakwisa yibi bina bakuni mu mbundu yandi, bwoso bima bina bi bwidi mu n'kala n'zila. ²⁰ Mbuma zizibwidi mu matadi matadi, kene wu wa ndinga pe yambi yo ye kiesi kingi. ²¹ Mana misodi loo pe mukala mwa ntangu yinkeke, hana hakwisa mitungisi, ngiangisa zihatikila bwingi kikuma ki ndinga, buna kikilama lo, bwidi mbala mosi. ²² Zizibwidi ha n'saku, kene wu weke wa ndinga Kasi biesi bi n'si n'toto ti ki kimvwama bieke n'huna. ndinga Nzambi yikumi yikonda mfunu. ²³ Mbuma zizibwidi mu mafu makitoko, yene wu weke yaba yo, wu wene mû masonga, weke mwanga yo, weke buta mbuma dikitoko, bahika mbala n'kama, bahika makuma sambanu, bahika mbala n'kama tatu. ²⁴ Yezu bakambi kingana kihika, hoyi : Kimfumu kimazulu kifwanani ye mutu wu kuni mbuma zi bunkete mû sola diandi. ²⁵ Mana Muntangu yi beke nimba bana, mbeniandi wusa kuna mbuma zimbi hakati di mbuma zi bule pe wele. ²⁶ Ntangu zimeni mbuma pe zibuti mabundu, mbuma zimbi, mfuta mbiwumongi pe wulubuki. ²⁷ Bansadi ba n'kwa sola bisa n'kamba ne : "Mfumumu, wukunoko mbuma zikitoko mu sola dingeyi ? Nki kikuma mwene ye mfuta wumbi ?" ²⁸ Kabakamba ne kina kisalu kimbeni. bawu bakabusi ne " Zodi ntwe vusa wo ?". ²⁹ Mfumumu kabusi ne, Luyambula, nki lwe vusa bule dibunkete Mukwe sakudidi. ³⁰ Luyambula bikola ku kimosi biakulu ti kuna tukatula bio, Muntangu yi kukatula yibakamba bakatudi, Kukatula ntete ntete mfuta wumbi, lukutikisa wo kifulu kimosi bayoka wo, Kunima bule diakulu lusidi muna nzo ntuswekilaka. ³¹ Kunima Yezu batedidi dihiika kingana, Kimfumu kimazulu kifwanani bwoso mbuma mutadi kamongi Mutu mu sola diandi. ³² Mbuma yina yene yi kinke kuhioka mbuma zakulu, Kasi na yimeni, yivudi, yikumaka n'ti wu mbuta mbuta hakati di sola, mona banuni Bayandiki kwisa tunga mazala mabawu mu mahandika m'andi. ³³ Yezu batedidi dihiika kingana ne. "Kimfumu kimazulu kifwanani ye mbuma Lévi yi kamongi Mutu n'keto, futikisi ye makopa matatu ma mfuba, ti kuna yivimba. ³⁴ Yezu kalongi batu bwingi mû bingana, kahoyiku diambu dikonda kingana. ³⁵ Pila mosi Mukusia ne masalama ma Kahoyi n'tumu ha Kahoyi ne, "Yikangula n'wa mène mu bingana, yihoya mambu mamaswekama yandika yisalama n'si n'toto. "Kunima Yezu bakambi batu Benda, yandi we kota mû nzo'. kunima ban'longuki bele kuna kakala, kan'hiulaka, "Ntutendudilete kingana ki mbuma mbi yi yimena mu sola." Bakabusidi ne, "Wu wukuna mbuma zikitoko mwana mutu. Sola diene bwoso n'si m'vimba. mbuma zimboti zene bana ba Kimfumu. mbuma ⁴⁰ Hakana, bwoso bakutikisi mfuta mbi huma hamosi pe bayoka wo mbawu, hakala pila mosi pe Kilumbu ki n'suka n'toto. ⁴¹ Mwana mutu ka hitika banzio bandi, kakatula mu kimfumu kiandi biakulu bi masumu ye batu babasadi mambu mambi. ⁴² Pe babalosa ku fulu di mbawu yingolo, kuna kukala bidilu ye n'kwetisa zi meno. ⁴³ Kunima batu ba masonga bangelangana bwoso tangu mu kimfumu ki tata bawu-- Wuna wene ye matu kawa. ⁴⁴ Kimfumu kimazulu kifwanani ye huma ha baswekila kimvwama mû sola, mutu mosi kamwene Hô pe sweki Hô. kiesi kin'kwete bwingi we teka biakulu bi kakala biawu, pe sumbi sola diene. ⁴⁵ Diaka, Kimfumu kimazulu kifwanani ye n'teki kwe dingi kasola, kakuna buhika mu kimvwama, kalemvula kina kafwene kateka n'talu yingi. ⁴⁶ Ha kamwene ki kakala kwe dingi, we teka biakulu bi kakala biawu we Sumba kio. ⁴⁷ Kimfumu kimazulu kifwanani ye bukondi bu balosi mu n'zadi, bukwata bambisi ba mbandu ye mbandu, ye babakonda mfunu. Hô bubese, balobi bambisi balubudi bwo ku nseke. ⁴⁸ Bazakala, basodi ba bunkete, basidi mû bitunga, babambi balosi. ⁴⁹ Bukala Bwabuna Kilumbu ki n'suka n'toto. Bawanzio bakwisa hana kakala Nzambi kusambisila batu, mû kuhambula batu ba bunkete ye ba Bambi. ⁵⁰ Babalosa mu fulu di mbawu, kukala bidilu ye n'kwetisa zi meno ⁵¹ Lubakisi mambu mama makulu ? Yinga, ⁵² N'tubakisi "Kunima Yezu bakambi n'a, Hakana konso n'nsiku wu balonga mu kimfumu kifwanani ye Mutu wu vwidi nzo, kalubula ye bibinkulu ye bibipa bi kimvwama kiandi. ⁵³ Buna kamanisi kuhoya mambu mene, katuki hakana wele kuma kuhika. ⁵⁴ Kunima Yezu wele ku n'siandi pe kaalongi batu mu nzo zi Nzambi zi ba jwifi. Babakala kwe n'si bakala kwe yituki pe Benda hoyi, "Kwe meke tuka mayele (nduka) mamama ye bipa biabibi keke sala mutu wandu? ⁵⁵ Wu mutu keko Mwana n'sadi mabaya ? Madiya Keko ngudiandi ? Izaki, Yozefu, Simoni ti Yudasiko beko bapangi bandi ? ⁵⁶ Bapangi bandi babanketo Keko baba bene hakati di beto ? Mana kwe keke monga Mutu wu mambu ma makulu ? ⁵⁷ Bamwene bwoso Yezu kabatukuni, Kasi Yezu bakambi, "Hene kaka muna n'siaku yi wutuka ye muna n'zweno, bakonda Zitisa (tombula) n'tumu. ⁵⁸ Kasaloko pe bipa bingi huma hene, kikuma kikukonda ku lukwikilu lubawu.

¹Muna Ntangu yina,Yelodia wu wusodi Bamfumu widi beke hoyila Yezu. ² Kakambaka bansadi bandi, "Wandu Za Matisi, wu futumuka ku bafwa. hakana peve zingolo zina zeke sala mwe yandi."³Kuna ntwala, Yelodia kan'kwatisa Za,n'kasisi misinga, kan'sidi mu boloko kikuma ki Yeodiade,n'keto mpangi'andi Fidipu. ⁴ Kikuma Za wun'kamba ne, "Fweneko mu pila yi nsiku wu n'kumisa n'ketwaku." ⁵ Yelodia kazodi kan'honda,Kasi kabangiki batu,Mudiambu bamongiki bwoso n'tumu.⁶Kasi kilumbu ki feti di Kilumbu ki kabutuki Yelodia kifwene, Mwana wun'ketu wu Yelodia kakini ha ntwala batu bakaviti pe Yelodia kasepidi bwawu. ⁷Mu mvutu n'kambi mwan'andi na kiakulu kina ndomba yikuheka.⁸Mwana wu, ha ban'longisidi kwe ngudiandi, kahoya,"Peka haka ha dilonga, n'twa Za Matisi ⁹n".Mfumu (ntotila), kulomba kuna kun'vwalangasi ngindu, buna kasala lo Mudiambu kan'sila bwo,ye Mudiambu di batu babakala Hô,hene n'swa basala bwo.¹⁰Tumi Be tabula n'twa Za ku boloko. ¹¹ Pe ban'ete n'twa wene ha dilonga, ban'hele mwana wene pe nete we n'heka ngudiandi. ¹² Kunima balonguki ba Za bisa monga mvumbi bele Be zika.Kunima bele Be n'kamba Yezu.¹³Yezu ha kawidi bwo, katuki hakana, mongi bwatu we zakala huma ha yandi buhika. Batu ha bawidi, ye babatuki mu mavula mahika,bele Be n'landa mû malu. ¹⁴ Yezu wisi ha ntwala bawu,widi kiadi pe kodisi bambefo babakala hakana babel. ¹⁵Ha kuyidi kuma, ban'longuki Be n'kamba Yezu ne huma ha n'twene ha yumuka," batuma batu Benda mû mahata ma belebele basumba bima bikudia. ¹⁶Yezu kabakambaka ne beko ye nzala yi kwenda, lubaheka benweno bima bikudia. ¹⁷ Bawu Bahoyaka ne "N'twene kaka ti mapa matanu ti bambisi ba mamba bole." ¹⁸ Yezu kabakambaka ne" Lundatina bio. ¹⁹Yezu samuni ku batu bakulu bazakala hana mfuta makanga. mongi mapa matanu ye bambisi bole,tombudi meso kuzulu, sambudi 'mo ye bukuni mo.Kunima hene ku ban'longuki bandi, bakabisa kwe batu. ²⁰ Bakulu badidi pe ba yukuti. pe ban'ete mamasele.bitunga kumi ye biole bikabasi. ²¹ Batu baba didi bakala mafunda matanu ma bayakala, tangiku banketo ye bana.²²Mbala mosi Kunima, bamatisi mu bwatu ban'longuki bandi Mukusia ne bendaka simu dina,hakana yandiene keke kabusa batu. ²³ Kunima ku yambudila batu,mete ku mongo we sambila. masika ha mabwidi kakala yandi buhika. ²⁴ Kasi bwatu hakati kati di nzadi, bukalako ye pila yi ku sungika bwo,mfunzi yiyisiki masambu makulu pila lo.²⁵Mu ntangu yibwidi piba,Yezu wele kwe bawu, kayeleke ha n'kanda mamba. ²⁶ Ban'longuki ha bamwene Mutu weke ha ntandu mamba,babangi, ba yindudi ne m'fu pe bayandiki kuyamuka ye Boma. ²⁷ Yezu bakambi muna Ntangu yene ne,"Mene wuna Lubangiku, lumoniku bôoma. ²⁸Piele kan'kambaka ne, "Mfumu, Hô ngeyi n'kamba mene pe yisa ha ntandu' mamba kwe ngeyi." ²⁹ Yezu ne," Zosa " hakana, Piele lubuki mu bwatu Yandiki kwenda ha ntandu nkanda' mamba mu kwenda kwe Yezu. ³⁰ Kasi Ntangu yi kamwene mfunzi yisi mwene Boma,pe Yandiki kumioka mu mamba,hakana yamuki,"Mfumu pulula mene. ³¹ Hakana, Yezu lambudi koko pe n'kwete,kan'kambaka, Mutu lukwikilu kinkeke,nki kikuma bangidiki?." ³²Ntangu yi bakoti Yezu ti Piele mu bwatu, mfunzi pe yilepami. ³³ Ban'longuki babakala mu bwatu batambusa,bamfukamini Yezuna,"Makiedika wene Mwana Nzambi. ³⁴Ha balabuki ku simu,batelema ha Genesaret. ³⁵ Batu ba hakana, ha bazeye ne Yezu wanduwu, bayalumuni n'sangu mu mahata ma n'kala pe bayandiki kunatina Bakulu babakala babel. ³⁶ Bakala n'lendika bingi basimba kaka n'dingi n'lele yandi, pe Bakulu babasimbi wo bakodi.

15

¹Kunima ndambu bamfuadisi ye bamfumu ba nsiku bayeleke kwe Yezu wu Yeluzalemi. Bahoyaka, ² Nki kikuma ban'longuki baku beke zitisoko minsiku mi bambuta ? basukulaka moko mabawu kuntwala kudia." ³ Yezu bakabusidi ne, "Ah beno nki kikuma lukonda zitisila minsiku mi Nzambi ,luzitisa mi benweno ?"Samu Nzambi kahoya,'Zitisa tat'aku ye ngudiaku,wuna yandi kulu konda Zitisa tat'andi ye ngudiandi kafwa kaka. ⁵ Kasi luhoya kwe batu ne,"Koso Mutu wuhoya kwe tat'andi ye ngudiandi, Kabu di yi n'ka kuheka,dia yikamba yi n'ka heka Mfumu Nzambi. ⁶ Mutu Wuna Keko diaka ye mfunu kuzitisa tat'andi. Hakana luhondila ndinga Nzambi kikuma ki minsiku mieno.⁷Mazoba (bingumba) ! Izayi kahoyaka makiedika Ntangu yi basakudi mu zina di beno, ⁸ Batu baban'zitisaka kaka ha ntandu lulumi, Kasi mbundu zibawu zene kiana ye mène. ⁹ Ban'zitisita mu bungumba, Mudiambu kwaandi di minsiku mi dibundu, balongaka minsiku mi batu."¹⁰Kunima tedi Kibuka ki batu pe bakambi, "Luwa ye lubakisa,luzaya ¹¹ Heko kima kikota mu n'wa Mutu kim'bebisa,Kasi koso ndinga yi yilubukaka mu n'wandi, yayina yibungaka mambu.¹²Ti ban'longuki bisi n'kamba Yezu ne bamfuadisi bakele bakangami, beke kukoko ha bawidi Mana kele hoyaka ? ". ¹³ Yezu Kabusi ne," Koso n'ti wu kakonda kuna tatamene ban'vusa. ¹⁴ Lusiku ngindu kwe bawu, bene banati bifwameso. Hô kifwameso kanata n'kweno kifwameso babole Be bwa mu dibulu.¹⁵Piele Kabusi kwe Yezu, "N'tutendudila kingana kiene." ¹⁶ Yezu pe bahiudi ne," Beno pe lukwezayiku kaka ? ¹⁷ Lukwemoniku na kiakulu ki kikikota mu n'wa, kihioke mu nsiobo ye lundi,Kunima kiele ku kabine?" ¹⁸Kasi bima bi bilubukaka mu n'wa bitukaka ku mbundu, bia-bina biheka mutu bulu. ¹⁹ Samu ku mbundu kutuka ngindu zi mbi, zikuhonda,zi mbongi, zi kukonda kuzaya mambu,kindumba,bwif, kuhuna mambu ye ngusi. ²⁰ Tala bima bi bebisa Mutu. Kasi kudia wukonda kusukula moko kubebisaku Mutu. ²¹Kunima Yezu katuki hakana, wele ku n'si Tyre ye Sidon. ²² Ye n'keto mosi wu Canaan wuzingi kwo wisi kwe Yezu, Yandiki kuhoya ye ndinga ngolo kwe Yezu ne,"Mfumu, ngwila kiadi, Mwana Dawidi, mwana mene wu n'keto keke tungisama kwe Satana. " ²³ Kasi Yezu kakabusoko ata mvutu. Ban'longuki bandi bisi m'bondila,beke hoye ne,Mfumu, n'kabusa Mudiambu keke didila beto.²⁴Yezu kabakambaka, "Bapitika Mudiambu di mameme ma malala nzila mu nzo Izalaye." ²⁵ Kasi kamongi wisi, fukami kuntwala yandi ye hoyi," Mfumu, nsadisa mene. " ²⁶Yandi Kabusi, "heko mboti Mutu kamonga dipa dibana kalosila bambwa."²⁷Mama wene hoyi ne, "Makiedika Mfumu, Kasi ata bambwa badiaka pe bima bibibwa mu n's'i mes. a bisisa Bamfumu baba." ²⁸ Yezu n'kabusidi ne, "Ngudi, lukwikilu lwaaku lwe lwingi. Masalama mana weke lombamba masalama. pe muna Ntangu yene mwan'andi pe kodi. ' ' ' ²⁹Yezu katuki,wele ku simu dinzadi Galileo, wele, mete mongo we zakala hakana. ³⁰ kibuka ki batu kiele kwe yandi, ye bifwameso, mababa ti bikata, ye batu babakala babel, ba ban'ete kwe Yezu pe kabakodisa. ³¹ Hakana,

batu bakala ye kiesi kingi Mudiambu bamwene mababa mahoyi,bifwameso bimwene. Bakumisi bwingi Nzambi Izalaye. ³²Yezu tedi ban'longuki bandi, kabakambaka ne, yene ye kiadi ki batu baba, Mudiambu bene kaka ye beto. Nzodiku yibayambudila ye nzala, hana Be bwa ngambu mu nzila. ³³Balonguki ne, Kwe n'tumwena mapa ma mafwene mabalungila lawu di batu ba,huma hakaka hene bu ha yumuka ?. ³⁴Yezu bahiudi ne, "Mapa makwa lwe mawu ? Bahoyaka ne nsambwadi ye bana bambisi ba mamba. ³⁵kunima Yezu bakambi Bakulu bazakala muna mafu. ³⁶Mongi mapa mene ye bambisi, Kunima dikukabusa matondo,bukuni mo pe hene bitini ku ban'longuki,ban'longuki bahene ku batu. ³⁷Bakulu badidi pe basepidi,batonguni bibisele biakulu, bakutikisi bitunga nsambwadi. ³⁸Batu mafunda maya ma bayakala ba didi,tangiku banketo ye bana. ³⁹Kunima Yezu bahele Bakulu nzila Benda,yandi wele ku n'si Magadala.

16 ¹Bamfuadisi ye ba Saduku bisa Mukusia ne bam'heka kabasongila kidimbu kituka ku zulu. ²Kasi kabakambaka ne, "Ha mabwa masika, luhoyaka ,kukala ku bunkete, samu zulu diene di kabenge'. ³Pe mu kibungi ne, kukala ye mvula lelo,samu zulu diene di kabenge' ye piba. luzaya kitoko ki ku hoyila kidimbu ye lutu lu zulu, Kasi luzayoko kuhoyila bidimbu bi Ntangu. ⁴Kanda di mbi,di kindumba dikwe dingi kidimbu, heko kidimbu kina ban'heka,Hô Keko ki Yonasi kaka.Kunima Yezu basisi wele kwandi. ⁵Ntangu yi bakumi ban'longuki simu dina, Bamongi baladi kumonga mapa. ⁶Yezu kabakambaka ne, "Lukeba ye Lévi di mapa ma bamfuadisi ye ba Saduku.". ⁷Ban'longuki bayindudi bawene pe Bahoyaka," Ngatu kikuma ntukondi monga mapa.". ⁸Yezu, bwoso kazeye bwo,hoyi ne, "Beno batu ba lukwikilu lunkeke, bwe lweke yindula Bwabuna ne kikuma lukondi monga mapa ? ⁹Lumonga Hô luyubukaku mapa matanu Mudiambu di batu mafunda matanu, mana bitunga bikwa bisele bilutonguni? ¹⁰Holo diaka mapa nsambwadi Mudiambu di batu mafunda maya, mana bitunga bikwa bisele ? ¹¹Bwe lweke zayiloko ne mène yikele luhoyila mapa? lukeba, lusadidiku Lévi di ba mfwadisi ye ba Saduku. ¹²Kunima bisa zaya na kabakambiku Mudiambu di mapa,Kasi bakeba mu malongi ma ba mfwadisi ye ba Saduku. ¹³Ha kisa Yezu mu n'lambu Sezadi wù Fidipo, kahiula kwe ban'longuki bandi ne, Na wu Bahoyaka Wene mwana mutu ? ". ¹⁴Bahika Bahoyaka Za Matisi, bahika Eli,bahika pe Zelemi holo mosi wu ba n'tumu. ¹⁵Kabahiulaka bawu n'a," Kasi beno, na luyindula yene mene ? ¹⁶Simoni Piele ne, "Ngeyi Wene Kristu, Mwana Nzambi wuzingaka." ¹⁷Yezu Kabusi, "Wusambuka Simoni Piele Mwana Yonasi, samu Keko ma ki n'suni ye menga zayidi bwo,Kasi ku tata mene wu wene mû zulu. ¹⁸Yikukambi, ngeyi wene Piele (tadi), ha ntandu' tadi diene yitunga Nzonzambi mene, bielo bi bilumbu bi bafwa bikangamoko kwe yandi. ¹⁹Yikuheka nsabi zi kimfumu kimazulu. Biakulu bi kasa ha n'si n'toto bikala bikasama ku zulu. ²⁰Kunima bakambi ban'longuki bandi basamuni ku ku mutu hika na yandi kene Kristu. ²¹Tuka n'tama,Yezu kabakambiki ne kafweti kwenda ku Yeluzalemi, kamona pasi zingu ku moko ma bambuta batambiki bimenga ye babamitsiku, ban'honda,pe kafutumuka Kunima Bilumbu bitatu. ²²Kunima Piele mongi wele mu n'kala babole, n'kambi,Ma makulu makatuka Kwe ngeyi, Mfumu, mambu ma mbandu yayi makubwidiku ata mbala mosi. ²³Kasi Yezu baluki pe Hoyi ku Piele ne, "Kala ku kunda dimene. Satana!ngeyi wene ye tadi dimbawu mu diambu di mene, Mudiambu kwe yindudiku ma kinzambi, Kasi makibatu." ²⁴Kunima bakambi ban'longuki bandi ne, "Hô Mutu zodi kandanda,kafweti dibusa yandiene, kamonga kulunzi pe kandanda. ²⁵Samu koso wuna zola kahulula luzingu lwandi, kaladisa lwo,Kasi Wuna ladisa luzingu lwandi kikuma ki mene kaalusengumuna. ²⁶Samu nki kabaka Mutu ne kanunga n'toto m'vimba Mana kaladisa luzingu lwandi ? ²⁷Samu Mwana mutu kakwisa ye n'kembo wu tat'andi ye banzio bandi, pe kafuta koso mutu mû pila Bisalu biandi. ²⁸Yilukambi, mu makiedika, bingi ha kati di beno baba,bazaya lwoko lufwa, Hô bamweneko mwana mutu kisa mû Kimfumu kiandi.

17

¹kunima Bilumbu bisambanu,Yezu mongi Piele, Izaki, ye mpangi'andi Za,ban'ete ku pungamu ha ntandu' mongo. ²Kakituki ha ntwala bawu, kilunzi kiyandiki kungenga bwoso tangu,milele mikumi mikasemekaseme yabana mwinda. ³Tala hakana, Moyize ye Eli bamoniki,beke hoyana ye yandi. ⁴Piele kakabusa kwe Yezu, "Mfumu, bwene Mboti Mudiambu di beto n'tukala haka.Hô zodi, yinsumika nzo tatu,mosi yingeyi, mosi yi Moyize ye mosi Mudiambu di Eli." ⁵Bwoso kakala hoyaka, tuti dikungelangana dibafiniki.ye ndinga yituki mu tuti yihoyaka , "Lutala Mwana mene yizola bwingi, lun'wilaka.". ⁶Ntangu yi bawidi ban'longuki Bwabuna, babwidi muna mafu pe Boma bubakwete. ⁷Kunima Yezu wisi, basimbi pe kahoyaka ne, "Lutelema,luwiku Boma. ⁸Ha batadi kuzulu ata Mutu lo,kaka Yezu. ⁹Ha bayenda kulumuki mongo,Yezu kabakambaka ne, "Lusamuni ku kwe mutu ndosi yilumwene ti kuna kafutumukina Mwana mutu ku bafwa." ¹⁰Ban'longuki ban'hiulaka ne, "Nki kikuma Bamfumu ba mitsiku bahoya ne bufwene Eli kisa ntete ? ¹¹Yezu hoyi ne, "Mu masonga, Eli kakwisa Mudiambu di ku yidika mambu makulu. ¹²Kasi Yilukambi Eli wisa mana ban'zayako. N'kutu ban'sadi makulu ma bazodi bawu. Pila mosi pe Mwana mutu kamona pasi ku moko mabawu.". ¹³Hakana Ban'longuki bisa zaya Za Matisi. ¹⁴Ha bakabusi kuna kukala batu,Mutu mosi wisi kuntwala Yezu, fukami pe hoyi, ¹⁵"Mfumu, ngwila kiadi Mwana mene kabwa ngambu pe kamona pasi zingi,samu bwingi kabwa mu mbawu ye mu mamba. ¹⁶Yisa nata ku ban'longuki baku,Kasi ban'kukoko kun'kodisa. ¹⁷Yezu Kabusi ne, "Kanda di mbi dibeba, ye kuna nki ntangu yibamba lumonga ? Lundatina yandi haka.". ¹⁸Yezu nganini mifu pe milubuki mwe yandi, muna Ntangu yene mwana kodi. ¹⁹Kunima Ban'longuki bele belebele ye Yezu, ban'hiudi mu kinsweki n'a, "Nki kikuma ntukondi kun'kukila beto?". ²⁰Yezu kabakambaka," Mudiambu lukwikilu lweno lunkeke.Samu yikukamba mu masonga, lukwikilu lweno Hô lwène lwingi bwoso mbuma moutarde, fwene wuhoya ku mongo wandu ne,katuka haka,Ndonda kuna,kakwenda, mana heko kina lukonda kuka ²¹kusala. ²²Ntangu yi bakala ku Galileya, Yezu hoyi ku ban'longuki bandi ne, "Mwana Mutu ban'teka ku moko ma batu.". ²³Ban'honda pe,Kunima Bilumbu bitatu kafutumuki.Ban'longuki bakumi kiadi kiadi. ²⁴Ha bakumi ku

Kapernamu, batu baba futisi paku mu Nzonzambi bisi kwe Piele, bahoyi ne, 'Mfumu eno kafutaku paku yi Nzonzambi ?²⁵ Kahoyaka Eh, kafutaka, ha kakoti Piele mu nzo, Yezu mongi Wu-ntete ndinga, hoyi ne, 'Bwe weke yindula Simoni, Bamfumu ba n'si n'toto, kwe na bamongaka paku to milambu ? ku bana baba Hô ku banzenza ?²⁶ Ha kakabusi Piele ne, "ku banzenza". Yezu kan'kambaka ne Hô buna bana bafutaku.²⁷ Kasi mu kukonda sumusa bafutisi paku, Ndonda ku mamba, losa ndoba, mbisi Wu-ntete wu Benda, n'kangu la n'wa, mona mbongo zi kibende, monga zo,abela zo mu zina di mène ye ngeyi.

18

¹Muna Ntangu yene, ban'longuki bisi kwe Yezu, Bahoyaka ne, "Na wene mbuta mû Kimfumu kimazulu?"² Yezu tedi Mwana mosi wu n'keke ye n'sidi hakati di bawu, ye³ hoyi, "Mû masonga yilukambi, Hô lusobiku lukuma yabana bana bankeke, lukotoko ata bunke mû Kimfumu kimazulu.⁴ Hakana mutu yandikulu wudikulumuna bwoso Mwana wandu, wanduna wene mbuta mû Kimfumu kimazulu.⁵ Woso mutu wuna yamba Mwana wandu mosi muzina di mène, kayambi mène.⁶ Kasi wuna tuma mwana mosi wandu kasumuka, bufwene Mudiambu di yandi banzitikila tadi dimbuta mbuta mutsingu bantimbula mû n'si nzadi.⁷ Kiadi ku n'si n'toto Mudiambu di Ntangu yayi yi pasi! Samu bwe mfunu mambu mama masalama. Kasi kiadi ku mutu wuna masalamana mambu mama. !⁸ Kasi koko diaku to kulu diaku dieke kunatisa mikanu, tabula dio losa dio kiana. Mboti wukota mû Kimfumu kimazulu ye koko ditabuka, haa kifulu kikwe hia mbawu ye moko mole ye malu mola.⁹ Hô disu diaku dikunata bwingi ku masumu, katula dio losa dio kiana. Bufwene wukota ku kimfumu kimazulu ye disu dimosi, ha phalasi yikwe hia mbawu mû bilungi ye meso mola.¹⁰ Lukeba tuyambula kubalewulaka bana ba. Samu yilukambi bawanzio babawu bayakala kaka kilunzi ki tata wene kuzulu.¹¹ Samu mwana mutu kisa mû kuhulusa babalala.¹² Bwe luyindula? Hô mutu je ya mameme n'kama mosi, Hô dimosi dilala, kasisoko mameme mana makumavwa ye vwa ku mongo, we dinga dina diladiki? ¹³ Ntangu yi kamona dio, kakala ti kiesi kingi Samu di dimeme dina kuhioka mana mahika. Pila ¹⁴ mosi keko luzolo lutata wu wene mû zulu na mwana mosi wunkeke kalala.¹⁵ Hô mpangi'aku kakusala mbi, n'tela n'kambi kifu kina kasadi buna lwene beno bola. Hô kakuwila, ngeyi n'ungi.¹⁶ Hô kabusa kukuwila, monga pangi mosi Hô bola, Mukusia ne mû n'wa batu baba ba bola masonga malubuka.¹⁷ Hô kabusa kubawila, nata ku Nzonzambi. Hô kabusa kuwa ku Nzonzambi, monga bwoso mp'ani holo m'futisi paku.¹⁸ Mu masonga yilukambi, biakulu bi lukwetika ha n'si n'toto, bikala pe bikukwetika kuzulu. biakulu bi. lukutumuna ha n'si n'toto, bikalype bikukutumuna ku zulu.¹⁹ Yilukambi Hô batu bole bawisani mû koso diambu dibalomba ha nsi n'toto, tata mène pe kabaheka.²⁰ Samu hana bakutakani batu bole Hô batatu mû zina di mène, mène pe Yene ye bawu.²¹ Kunima Piele wisi, n'kambi Yezu, "Mfumu, mbala kwa mfwe ne yin'lolula pangiana wuna sadi kifu kwe mene?"²² ye kuna tsambwadi ?²³ Yezu kan'kabusilaka ne yilukamboko nsambwadi, Kasi mbala makumi nsambwadi ye nsambwadi.²⁴ Hakana Kimfumu kimazulu kiene bwoso ntotila wu zodi Katanga bansadi bandi.²⁵ ha Bayandiki ye wu Wu-ntete, wufweti n'heka pata mafunda kumi ma midi.²⁶ Kasi ha ka'mwene ne kakaloko ye kina kan'futa, mfumwandi hene n'swa ban'teka ye n'ketwa'ndi ye bana ba'ndi ti biakulu bikakala biawu Mukusia ne kafuta mfuka.²⁷ N'sadi kamongi bwidi, fukami kuntwala mfumwandi, n'kambi ne, 'Mfumu, meka m'wa Ntangu, yifuta yakulu.'²⁸ kunima mfumwandi bun'hele bulu ku mbundu, n'yambudidi pe losi mfuka yene kimakulu.²⁹ N'sadi Wene ha kalubuka we monana ye mosi pe wukala ye pata n'kama ziyandi, n'kwete ha dinga, kan'kambaka futa mfuka ye mene.'³⁰ N'kwenandi bwidi muna malu mandi, kan'kambaka ne, "Peka mwa Ntangu, yifuta."³¹ Kasi n'sadi wu busi, we n'kwatisa ku boloko ti kuna kafutula mfuka. yandi.³² Bakweno bakasadi bawu ha bawidi pe bamwene makulu ma mahioki, kiadi ki bakwete bwingi, bele Be samuna bwo ku mfumu bawu makulu makasadi.³³ Mfumu bawu ha kawidi bwo, n'tedi n'sadi wene, n'kambi ne, 'Ngeyi n'sadi wu mbi, mene yikuloludi pe yikuyambudidi mfuka yakulu futiku.³⁴ Fweneko wukala ye kiadi bwoso yikuwila mene ?³⁵ Mfumu, nkabu zin'kwete, n'hele pe ban'sia ku boloko ti kuna kafutula mfuka yakulu yi yandi pe.³⁶ Bwabuna pe tata mene wukala kuzulu kasala pe ku konso mutu wukonda lolula mpangi'andi ye mbundu mosi.'

19 ¹Yezu buna kamanisi kuhoya mambu mana, katuki ku n'si Galileo, wele ku n'si Yuda ku ntandu nzadi yi Yudani.² Kibuka ki batu ki n'landi pe kabakodisi.³ Bamfuadisi bisi mona, bazodi ban'songila, beke hoyi ne, "Bwene ye n'swa mû pila yi minsiku, Mutu yakala bakabana ye n'ketwa'ndi longo kikuma ki koso diambu ?⁴ Yezu Kabusi ne, " Kutanga ku ne Wuna wu basala yandika luyandiku n'keto ye yakala ?⁵ Pe hoyi diaka ne, hakana Mutu yakala kasisa tat'andi ye ngudiandi we kangama ye n'ketwa'ndi, pe babole bakuma kima kimosi.⁶ Hakana baseleko diaka bole, bakumi kima kimosi. "hakana bina kavukisa Nzambi heko Mutu kabisa. 'Bakambi nki kikuma Moyize keke tuheka n'swa n'tuheka n'keto n'kanda wu kukula holo wu kuhonda longo." ⁷ Kabakamba Mudiambu di kukola ku mbundu Zeno, hakana Moyize kaluhedila n'swa lukuma (lukatula) ba n'keto beno, Kasi ku luyandiku makaloko Buna. ⁸ Yilukambi, koso mutu wuna yambula n'ketwa'ndi, Hô keko mu mambu ma mbongi pe kakwela wuhika, kasadi kindumba. Pe yakala wuna kwela n'keto wu tele mbongi, yandi pe kasadi kindumba.⁹ Ban'longuki bahiula Yezu ne, "Na Bwabuna bwene Mudiambu di n'keto ye yakala, kweku ye mfunu wu kukwela." ¹⁰ Kasi Yezu kabakambaka ne, Keko Konso mutu fwene katambusa mambu mama, Kasi ku banà ye kikalulu kiakina batambusa mo. ¹¹ Samu hene ye lumani lubata yandika kifundu ki ngudiandi, hene ye ba lumani pe kubayakala, hene pe ye lumani basala Mudiambu di kimfumu kimazulu. wuna wene ye Kikesa ti luzolo lu kuyamba dilongi diadi, kayamba dio.¹² Bamongi ban'ete bana bankeke Mukusia ne kabasia moko, ka sambila mu diambu di bawu, Kasi Ban'longuki bazodi lwoko. ¹³ Kasi Yezu bakambi n'a, "Lubaheka nzila bana bisa kwe mene, lubabusidiku bisa kwe mene, samu Kimfumu kimazulu kiene kibawu. ¹⁴ Kabasidi moko, Kunima wele, katuki hakana. ¹⁵ Mutu mosi wisi kwe Yezu

pe hoyi ne, "Mfumu, nki buma bubunkete mfwene yisala mu kumonga luzingu lu mvula yi mvula ? ¹⁷ Yezu n'kambi ne," Nki kikuma weke ndombila mamene ma bunkete ? Mosi kene wubunkete, Kasi nazodi kota mû luzingu, lungisa (batila) minsiku. ¹⁸ Mutu wene hiudi, "Nki minsiku ?, Yezu n'kambi ne," Hondiku, tekumvungi, yibiku, pe tekumvungi kimbangi ki bungumba., ¹⁹ Zitisa tat'aku ye ngudiaku, pe zola pangiaaku boso dizola ngeyene. ²⁰ Ngunza Wuna n'kambi, "Yi lemvuka mû mambu mana makulu, nki mfwene Yisala diaka ? ". ²¹ Yezu n'kambi, "Hô zodi wukuma wukaseme, teka biakulu biwebiawu, hana bio ku baputu, pe kala ye kimvwama kingi mû zulu, Kunima Zosa ndanda mene. ²² Kasi ha kawidi makulu ma ka n'kambi Yezu, kakabuki ye kiadi kingi, samu kakala ye bima bingi. ²³ Yezu kahoyaka ku ban'longuki bandi ne, "Mu masonga yilukambi, kwe bulu kwe mutu n'kwa kimvwama mû kukota mu kimfumu kimazulu. ²⁴ Dihika Yilukambi, kwene ata pasi lo ku buluku mu kukota mu n'wa ndongo, Kasi pasi kwe n'kwa kimvwama mû kukota mu kimfumu kimazulu. ²⁵ Ha bawidi Bwabuna Ban'longuki, bayituki bwingi, Bayandiki kuhoya, "Na huluka mana? ²⁶ Yezu keke batala pe hoyi, mana makulu mene pasi kwe batu, Kasi ye Nzambi mana makulu masalama. ²⁷ Piele kahoyaka," Tala Mfumu, ntu yambula biakulu Mukusia landi ngeyi, nki tumonga ? ²⁸ Mu masonga, Yilukambi, beno balundandi, mu n'sungi yikwisa, hana kazakala Mwana mutu ha kiti ki kimfumu (luyalu), beno pe lukala bazakala ha biti kumi ye biole bi Kimfumu, mu kusambisa bikanda kumi ye biole bi Yisalayele. ²⁹ Koso mutu, wu wusisa n'zwandi, bapangi bandi babayakala, babanketo, tat'andi, ngudiandi, bana bandi, holo kifulu kiandi kikazingilaka kikuma ki zina dimene, kamonga n'kama ye n'kama zi bikasa sisa, pe kamonga luzingu lu mvula ye mvula. ³⁰ Kasi bingi babene lelo ban'tete, bakuma banduka, pe babene lelo bansuka bakuma ban'tete.

20

¹ Kieleka, kimfumu kizulu kiene bwoso n'kwa nseke wu lubuki mu kibungi Mukusia ne kamonga batu babasala mu bisalu (masola) mandi. ² Ha bawisani ye ban'sadi Mukusia ne kafuta ndisu mosi muna Kilumbu, batumi ku masola mandi. ³ Lubuki mu n'kala Ntangu yi tatu, mwene ban'sadi bahika bakala ha kifulu ki zandu ata kima kasadiku. ⁴ Bakambi n'a, Beno pe lwenda ku sola, biakulu bibiene bikitoko yiluheka bio, Bamongi bele Be sala. ⁵ Lubuki diaka ku n'kala Ntangu yi sambanu ye vwa kasadiki kaka mbandu mosi. ⁶ Kilumbu kihika, mu Ntangu kumi ye mosi, pe wene bahika basadiku ata kima. kabahiulaka nki kikuma luzakaladi bwabubu ata kima lweke saloko Kilumbu ki m'vimba ? ⁷ Bahoyi ne, Mudiambu batu mongiku mu kisalu, kabakambaka ne, beno pe lwenda ku masola. ⁸ Masika mosi, Mfumu n'tedi wu talaka makulu, batela ban'sadi Bakulu pe yandika ku bafuta. yandika wu wunsuka ye kuna Wu-ntete. ⁹ Ha bisa bansadi bakamongi mu ntangu yi kumi ye mosi Bamongi pata mosi. ¹⁰ Ha bisa bansadi babantete, bazeye na bamonga zingi, Kasi Bamongi kaka pata mosi bwoso babansuka. ¹¹ Kunima dikumonga mbongo zibawu, babokuti kwe Mfumu. ¹² Bahoyaka, Bansadi baba bansuka basadi kaka Ntangu mosi yi kisalu, mana n'tuhele betu kulu ntalu mosi, beto batu mwene pasi yandika kibungi ti mwini. ¹³ Kasi Mfumu bakambi kwe mosi wu bawu n'a, Yeke kusaloko pasi, n'tuwisanoko ye benu na yifweti lufutaka pata mosi mu Kilumbu ? ¹⁴ Lumonga bina luwisana, lwenda, n'sodi yi n'heka ku batu ba bamongi buntwene ntalu mosi ye benu. ¹⁵ Yeko ye n'swa yisala mana NZodi mu bima bima? holo lukwe zodi yiyika Mudiambu yene kwama wumboti ? ¹⁶ Bwabuna batu bansuka bakuma ban'tete, babantete bakuma bansuka. ¹⁷ Samu kakala wuyilama kenda ku Yeluzalemi, mongi Ban'longuki ba kumi ye bole wele bawu mu n'kala, kabakambaka ne, ¹⁸ Lutala ntweke kwenda ku Yeluzalemi, Mwana mutu ban'teka ku Bamfumu ba batambiki ye bamin'siku, pe banzengila n'kanu lufwa. ¹⁹ Pe bam'bula miswani pe ba n'koma ha kulunzi, kasi kafutumuka Kilumbu kitatu. ²⁰ Kunima ngudi mwana Zebede wisi kwe Yezu ye bana ba'ndi, dikulumuni ku meso ma Yezu pe n'lombi buma. ²¹ Yezu Kabusi ne, "Nki zodi ? "Hana n'swa n'a bana ba mène bazakala mosi ku koko dingeyi di kitata, mosi didikimama mu Kimfumu kingeyi. ²² Kasi Yezu kabakambaka ne, "Weke zayoko bi weke lombi. Wene ye ngolo wun'twa mbungu yi Honda mène ? Ba n'kambaka ne N'twene bafwana." ²³ Kabakambaka ne makiedika lunwa kopa dimene, Kasi mamatadi kuzakala ha koko di kitata ye dikimama dimene, keko mène yihanaka kio, kina yandiene tata hanaka. ²⁴ Ha bawidi Bwabuna Ban'longuki kumi bana, babawididi n'kabu zingi bana ba bôle. ²⁵ Kasi Yezu batedi belebele ye yandi pe bakambi, "Luzeye na Bamfumu ba makanda bayalaka mu kingolo ngolo pe batu ba bawu ba ngolo bakala kaka ye kimfumu kingi kwe bawu. ²⁶ Kasi makaloko buna hakati di beno, n'kutu Wuna zodi katombuka hakati di beno kafweti kala n'sadi eno. ²⁷ Pe wuna zodi kakala Wu-ntete hakati di beno, kafweti kala n'sadi eno. ²⁸ Bwabuna, mwana mutu kisoko ne bansadila, Kasi yandi kahana luzingu lu yandi samu di masumu ma batu bingi. ²⁹ Ha balubuki ku Yediko, batu bingi babalandi. ³⁰ Pe bifwameso biole bikala bizakadi mu n'kala n'zila, ha bawidi Yezu keke kwe hioki, Bayandiki kuyamuka ye ndinga ngolo ne, "Mfumu, Mwana Dawidi, n'tuwila kiadi." ³¹ Batu babanganini Mukusia ne bayambula mazu, Kasi bawu ba yamuki diaka, "Mfumu, Mwana Dawidi, n'tuwila kiadi beto." ³² Yezu telemi, batedi pe bahiudi, "Nki luzodi yisala Mudiambu di beno ?". ³³ Bankamba n'a, "Mfumu, meso ma beto mamona." ³⁴ Hakana, Yezu, kiadi kin'kwete, simbi meso mabawu, mbala mosi mesu makanguki, Bayandiki ku'mona pe ba n'landi.

21

¹ Ha bakumi belebele ye ye Yeluzalemi, pe bakumi ku Betfaze, ku mongo wu miti mi olivi, Yezu katumi Ban'longuki bole. ² Kabakamba ne "Lwenda kuna hata dilweke mona kuntwala, lumona buluku dimosi di n'keto dikukasa ye mwa buluku, lukangula dio, lubandatina. ³ Hô mutu kakubula, lun'kamba ne Mfumu ke ti mfunu bawu, mana kan'yambula mu mbala mosi." ⁴ Hakana, MAKACHOYA polofeti ne masalama. kahoyaka ; ⁵ "n'kamba Mwana siyoni, tala mfumwaku, Zosa ngeyene, wulepama pe wuzakala hantandu mwana buluku, Mwana wunkeke." ⁶ Kunima Ban'longuki Benda pe basadi buna

kabakambi Yezu. ⁷ ban'ete buluku ti mwan'andi, bayadi milele hana ntandu buluku, haa kazakadi Yezu. ⁸ Batu bingi baye baki bitendi ,bahika bayenda tabudi mahandika ma miti baye yadi ,tuludi mu nzila. ⁹ bibuka bibatu babatekisidi ye babayen'landi baye yimbidi, " hosanna ku Mwana Dawidi, kasambuka wu weke kwisa mu zina di Mfumu Nzambi ! hosanna ku Mfumu wungolo. ¹⁰ Ntangu yi kakoti Yezu ku Yeluzalemi, hata diakulu dibese, bekene dihiula n'a na wanduna ? ¹¹ Bahoyaka ne waandu Yezu, polofeti wu Nazaleti mu n'si Galileya. ¹² kunima Yezu koti mu Nzonzambi, kudi batu bakulu babakala sumbaka ti babakala tekaka, bwon'gudi mesa ma babakala sobisa mbongo ye babatekiki mayembi. ¹³ Kabakamba ne, basonika "nzo mène yikala nzo bisambu", Mana béno lukumisa yo yikuswamina bifi". ¹⁴ bifwameso ye bikata bisa kwe yandi mu Nzonzambi kamongi bakodisi. ¹⁵ Ntangu yi bamwene bipelekese bina yé mambumabunkete makasadi, ti buna kayamuki bana mu Nzonzambi, Bamfumu bamin'siku Bahoyaka, "Hosanna ku mwana Dawidi", bawidi nkabu, ¹⁶ Bahoyaka" widi buna Bahoyaka Batu baba?" yezu kabakambaka ne, "Bwabuna, beno lutangieku," mu kati di bana bankeke mituka mambumabunkete ? ". ¹⁷ kunima Yézu basisi, wele ku mavula ma Betani pe kanimbi kwakuna. ¹⁸ Ha kakabuka mu kibungi ku mavula mène, widi nzala. ¹⁹ mwene n'ti mabundu mu n'kala n'zila, yandi bisaka n'kutu, mabundu mweko. kahoyaka ku n'ti mabundu ne butoko diaka, pe muna Ntangu yene n'ti wene yumuki. ²⁰ Ban'longuki bu balwene buna kayituki pe Bahoyaka, "bwe kafweti yumuka mu mbala mosi ? ²¹ Yezu kabakambaka," Mu masonga yilukambi, ho lwène ye lukwikilu phe lweka metametoko lufwene lusala ma masalami n'ku n'ti wandu, holo pe lufwene lun'kamba mongo ne, "katuka haka nde bwa mu n'zadi, masalama phe. ²² Biakulu bina lulomba mu bisambu ye lukwikilu, lumonga bio. ²³ ntangu yi kakoti Yezu mu Nzonzambi, kakala longaka, bamfumu ti bambuta ba minsiku babatu bisa n'hiula na: Mu kiyeka ki na sadilaka ma weke sala, pe na wukuheka kiyeka kiene ngeyi? ²⁴ Yezu kabakambaka ne," Luyambula mene pe yiluhiula kima kimosi, ho lupeka mvutu mene pe yilukamba mu kiyeka kina yisadilaka. ²⁵ Mbotika yi Za, yituka kwe? kwe Nzambi ho ku batu? kasi bayandiki kudhoyila babene na, ho n'tunkamba na ku zulu , kahoya ne nki ntukondi nkwikidila yandi? ²⁶ Pe na n'tuhoya na ku batu, ntubanga batu samu baakulu bazeye na Za kene ntumu Nzambi wu bazeye batu bakulu." ²⁷ Bahoyako na betu ntuzeyeko, yandi pe kabakambaka ho benu luzeyeko mene pe nzeyeko wuna wupeka kiyeka ki yisadilaka mambu. ²⁸ Lutesa bwoso bwabu? mutu mosi kakala ti bana bole , n'tedi wuntete kan'kambaka na lelu kwe sala ku kilanga kimene. ²⁹ Kasamuna ntete na yikwendoko, kunima tambusi wele; ³⁰ N'kambi wuwuzole kenda pe, kahoyaka na yikwendaka mfumu, mana kukwenda lo kamongi zakadi kwandi. ³¹ Kabahiulaka na hakati dibawu babole, na lemvuki kwe tata bawu? Bakabusaka na wuna wuntete, kabakambaka na mu masonga yilukambi, basadi mambi ti bandumba (bate mbongi) bingi baluhioka bantete mu kimfumu ³² kimazulu. Mudiambu Za kisa mu nzila yi masonga, mana n'lukwikiloko, kasi basadi mambi ti bandumba ban'kwikidi, kasi benu balumona mama makulu ,luseleku kukwila mwe yandi. ³³ Luwa kinkungu kihika. Tata mosi kakala mfumu nzo, kakuni vinu, kazietisi kilanga kiakulu, ma timisa timisa mabulu ndambu ye ndambu, bima bikuniemina, Tungi bielo bimbuta sa kasidila vinu, katuki wele. ³⁴ Ntangu yi kukatula bima ha yifwene, tumi bansadi bandi benda bakatula mbuma zi vinu zene. ³⁵ Bakatudi vinu bamongi bahondi nsadi wuwuntete, bakwete wuzola ye wuwutatu babahondi. ³⁶ Hitika diaka bansadi bingi kuhioka babantete, pe bakatudi vinu bana kasisa babahondi sdihika bwoso bana bantete. ³⁷ Kunima kasamunaka na yihitika mwanama, nzeye na bakala ye luzitu ha bamona. ³⁸ Kasi ha bamwene mwanandi, bayandiki kudihoyila na, lutala mwanandi wukasila bima biakulu, ntuhonda; ³⁹ bamongi pe ban'kwete ,ban'lubudi kunzila pe ban'hondi buna bahoyiki. ⁴⁰ Buntwene hana kakwisa mfumu bilanga biene, nki kasala bakatudi vinu baba kasisa ⁴¹? Ban'kabusilaka na, kabakatula baakulu, kabahonda, kadinga batu bahika bana ban'sadila kimalu kibunkete, ban'katudila bima mu ntangu yi bakatula bima. ⁴² Yezu kahoyaka ne, lumoioku mu masonama masantu ,tadi di balosidi bima biakulu, di babusi bakulu ha batungiki; lelu diyika dibatala baakulu, mana makulu mene diswekamu di Nzambi kuntwala betu kulu? ⁴³ Hakana yeke lukamba kimfumu kimazulu baluhotumuna kio , baheka kio ku kikanda kihika kina kikwisa hana mbuma zikitoko. ⁴⁴ Hakana wuna bwa ho katoluka pe wuna dibwila tadi diene kakesumuka. ⁴⁵ Kunima dikuwa binkungu bina biakulu, bamfumu ba minsiku ye bamfwadisi bahoyaka na betu bakakele kamba Yezu. ⁴⁶ Pe bazodi ban'kwata hakana, mana babangi batu bingi bamongaka bwoso ntumwa Nzambi.

22

¹ Yezu kabakambaka mu bingana ne : ² Kimfumu kinzambi kifwanani ye ntotila mosi wusadisa feti di longo lumwanandi wuyakala. ³ Katumiki batu bandi, Benda bebakamba batu bakaviti ku feti di longo lumwanandi ,hakayebatedi batu babusi bakwisoko . ⁴ Katumi diaka batu bandi bebakamba batu kikuma kikabatedidi ne kahondi ye bangombi ye bankombo ,ye mameme mambakala ye ma bankasi ,lwisa ku feti di mwana mène di longo. ⁵ Batu bakaviti Bakulu babusi bendeko, Ghana bakala Bakulu babusi, mutu mosi wenda kuma sola mayandi ma mbungu. ⁶ Batu baghika basimbi batu babatedi ,babahondi, babasadi mambi ⁷ .Mfumu kawidi nkabu zingi ,katumi batu ba yandi bebahonda batu babahondi batu bandi, bamongi bayoki hâta. ⁸ Mutangu yayina kabakambiki batu bandi ne feti di longo lumwanandi lukala lubunkete ne batu babatedi balungila ku feti. ⁹ Kabatumi Benda mu zipambu zizinzila, batela batu ba bunkete ye babambi bisa ku feti. ¹⁰ Batu bele Be dinga batu Mudiambu, bamwene batu ba bunkete ye Bambi, nzo yakulu yibese. ¹¹ Mutangu yayina mfumu wungolo we kota mu nzo yene ,mwene mutu wukonda milele mifeti. ¹² Kaghiula ne bwe wusa kotila wukonda milele mifeti ?, mutu wuna ata mvutu kakabusoko kwe mfumu. ¹³ Mfumu wandu kakambaka mu batu bandi ban'kasa ku moko ye kumalu, kan'lubula kuna nzila ,muna piba kabamba dila, kabamba kwetisa meno. ¹⁴ Yezu kahoyaka ne Nzambi katedi batu bingi mana kasodi bankeke. ¹⁵ Bamfwadisi bamongi Be kawa mfundu Mukusia na ban'simba Yezu mutangu yi banghiula mambu makumeka. ¹⁶ Katumi balonguki babaya, bayika ye batu ba Élodie tu Antipas Mukusia na Benda banghiula ne 'longi ntuzeye ne ngeyi ghoya makiedika, ghoya mambu manzila Nzambi, ye makiedika makulu. ¹⁷ Tukamba

beto ngindu zingeyi, minsiku mibeto mighana n'swa mû kufuta¹⁸ Kasi Yezu kazeye ngindu zimbi zibakala zawu,ghakana kabaghiulaka n'a beno lwene bingumba,¹⁹ nkikikuma lukwembengini?²⁰ Makabahiudi pe n'y kulunzi kiaki ye zina diadi diene gha ntandu mbongi zina ? Bawu ne kilunzi kimfumu wumbuta. ²¹ M'a Yezu hoyi ne kimfumu kimbuta mighana kwe mfumu wumbuta, luhana kwe Nzambi. ²² habawidi mambu mamans ,bayituki bwingi. ²³ Muna kilumbu kiakina ,basaduse bisa ,kwe Yezu ,bawu batu basamuna bafutumuka ku lufwa. ²⁴ Longi,mise kasamunia bwabu,n'a mutu kafwa kasisaku mwana ?,n'lekandi kankweleko n'keto Mukusia na babuta bana mun'kumbu n'tayandi wufidi. ²⁵ Ghakati dibeto ghakana ye babakala nsambwadi,bakala bana batatamosi. ²⁶ N'tayabawu wukwela n'keto kan'sisoko ye bana. Bakulu bakwedi n'keto wene. ²⁷ Kamongi n'key wuna m'fidi yakala wufwa. ²⁸ Batu gha bafutumuka ku lufwa n'keto wuna kakala wuna?. ²⁹ Yezu kabakambaka y beno Mudiambu luzeyeko ata nkanda Nzambi, ata ngolo zinzambi. ³⁰ Mudiambu, batu babafwa bafutumuka ku lufwa ,bayakala ye banketo bakwelenoko diaka, babamba dinga yabana ba wanzio kuna zulu. ³¹ Mudiambu batu babafwa ye kuna bafutumuka ku lufwa, beno lutangu mambu makasamuna Nzambi. ³² Mène yene Nzambi Abalami ,Nzambi izaki ye yakobo? nzambi kene Nzambi babene mû luzingu, keko wubabafwa. ³³ Mutangu yayina batu bawidy malongi mana bayituy bwingi. ³⁴ Ntangu yibisa bamfuadisi, basaduse kakaloko ye diambu diuhoya ,Mudiambu Yezu kababedisi ,bamongi Be kawa fwongo. ³⁵ Mana ghakati dibawu hakala ye mutu mosi wukala nlongi minsiku, kazodi kameka ³⁶ Yezu, kamongi hiudi Yezu 'longi Ghana hene minsiku miakulu, nki nsiku ghioki mfunu? ³⁷ Yezu n'kambi neWufweti Zola mfumu nzambiaku ye mbundu aku yakulu, ye luzolo lwaku lwakulu , ³⁸ wuna wene nsiku ghioki minsiku miakulu. ³⁹ Nsiku wuzole wufwanani ye nsiku wawuna ,wufweti Zola pangi aku boso dizola ngeyene. ⁴⁰ Minsiku miakulu mi Ban'tumi mituka ku nsiku wuntete. ⁴¹ Ntangu yibamanisi mfundu bawu bamfuadisi, Yezu bahiudi bwabu , ⁴² Nkiluyindula beno kikuma ki Kristu, le mwana n'a?,bawu n'a mwana Davidi. ⁴³ Yezu kabaghiulaka n'a kikuma mpeve Nzambi yikambi Davidi kan'tela kii mfumu ? ⁴⁴ Mudiambu Davidi kahoyi, Mfumu Nzambi n'kambi mfumu mène bwabu, zakala ku koko dimene dikitata tu kuna insia mbeni ngeyi mû nsi malu ". ⁴⁵ N'a kikuma Davidi Kaye tela mfumu, kikuma kiene n'a Kristu kakuma mwan'andi ? ⁴⁶ ghakaloko mutu wukabusi mvutu,yandika kiakina gheko mutu ughiudi diaka.

23

¹ Mutangu yayina, Yezu bakambi ban'longuki bandi ye batu baghika babakala ghakana. ² Balongi ba nsiku ye bamfuadisi bamongi kiti kmosi Mukusia na batendula minsiku miandi mikimfumu. ³ Ghakana, beno lufweti lemvuka kwe bawu, lulanda makulu mabalukamba Mudiambu lusadila moko. ⁴ Bakala bifunda bingi,bawidi bio gha ntandu mitwa mibatu bayika,ma babene bazolaka kubasadisa mukunata ata kun'lembo mosi. ⁵ Mambu makulu ma basala Mudiambu dikuditsikisa mumeso mabatu,bavwata bipata bibunkete ye mikanda minzambi kumeso ye muna moko,basia makaleyi kinsuka milele mibawu. ⁶ Bazolaka kuzakala mû bifulu biluzitu mû mafeti ,bazola bakala ku kiti kikuntwala mû Nzonzambi. ⁷ Bazolaka mû mazandu batu Be bagheki zimboti,babatela balongi.u ⁸ Beno bafwene kutela balongi,Mudiambu lwene bapangi,beno lwene ye n'longuki mosi kaka. ⁹ Gha nsi ntoto wandu lufweneko lutela mutu tata ,Mudiambu lwene ye tat'enu mosi wukuzulu. ¹⁰ Mutu bafweneko kalutela mfumu, Mudiambu beno lwene ye mfumwenu mosi Kristu. ¹¹ Mutu wene mbuta ghakati dibeno,kafweti lusadila beno baghika. ¹² Nzambi kabakulumuna batu baba ditombula la,katombulaka baba dikulumuna la. ¹³ Bamona nkeni kikuma kibeno, balongi ba nsiku ye bamfuadisi, ye bingumba,beno lukasa nzila yi kukotila mû kimfumu kizulu babawila kukota mwamuna. ¹⁴ Nkeni Mudiambu dibeno balongi ba nsiku ye bamfuadisi, beno lwene bingumba, beno luhotumunaka bima bi banketo ba bamfuadisi. ¹⁵ Nkeni ku beno balongi ba nsiku, lukwekangadi mwakulu, nsi yakulu, lukwedingi batu babakala ye bayuda,mukuy ne bakuma batu Bambi, Benda mû bilungi. ¹⁶ Nkeni kikuma kibeno bantwadisi balwene ye meso makufwa,balulonga ne mutu kasila lusilu,n'a katumbula nkumbu Nzonzambi, keko kima, lumwenemo mambumangolo. ¹⁷ Lwene mazoba,lwe ye meso mafwa! nkibihiki mfunu : wolo gho Nzonzambi ditsikisa wolo disantu ? ¹⁸ Lulonga dighika : ntangu mutu kasila lusilu, ne mutu kasamuna zina di kimenga, makituki mambu mangolo. ¹⁹ Beno lwene ye meso mafwa, nkibihiki mfunu, makabu,mesa ma kimenga makituki makabu masantu? ²⁰ Bwabuna, ne mutu katumbula nkumbu yi mesamakimenga,keke tumbula nkumbu yi bima biakulu bibiene gha ntandu. ²¹ Hô mutu keke tumbula nkumbu yi Nzonzambi ,keke tumbula nkumbu mfumu nzambi wukuzulu, ²² Bwabuna ne mutu katumbula nkumbu yi kuzulu, keke tumbula nkumbu kiti ki Nzambi ye mutu wuzakala gha kiti kiene. ²³ Nkeni Zeno balongi ba nsiku ye bamfuadisi, lwene bingumba, kaya ziluheka bunkete mû bimabiludia,lukababio. mû ndambu kumi, ndambu mosi luheka Nzambi makabu, mabeno luzitisaku minsiku mighioki mfunu : luzolaku lusala mambumabunkete. ²⁴ Luwilaku batu nkeni, lweko batubakiedika ,mambu luzola lusala mana luzodi luzolo lweno! ²⁵ Beno lwene ba mbuta bifwameso, nkeni Zeno balongi ba nsiku ye bamfuadisi, lwene bingumba, lusukula malonga ye makopa mû bingana,malubasisa bima bi lumonga mukungolongolo luyinduloko batubaghika. ²⁶ Ngeyi m'fadisi wene meso mafwa, sukula n'tete bibiene mû kopa,mabadidi bibiene mû nkala bikalaku mbundu. ²⁷ Nkeni Zeno balongi ba nsiku, lwene bingumba ye bamfuadisi, lufwanani ye maziamu ma bakusambisoko n'kubi wukaseme,kunzila wu bunkete, mana mû kati wubasa ye bungumba tu mambu ²⁸ mambi, ye masumu. lwene bingumba lubasambila ye masumu mingi. ²⁹ Nkeni Mudiambu dibeno balongi ba nsiku ye bamfuadisi ,lwene bingumba, lutunga maziamu ma bunkete Mudiambu di bangunza ba nzambi, luyidikaku Mudiambu di batu ba bikalulu bibunkete. ³⁰ Beno luhoyaka ne: n'a tukala mutangu yi bayeleke bankayakala babeto,ntunkasala pila yi bafidi bangunza. ³¹ Bwabuna, beno lutambusa lwene bana babatu babahondi bangunza. ³² M'a beno lumanisa kisalu kibankaka kibayandiki. ³³ Kanda di masawu, bwe lufeti tina kusambisa ku bilungi? ³⁴ Gakana mène yilutumina bangunza, Gho lwene batu banduka ye

balongi,luhonda batu baghika ghakati dibawu,lubasia baghika kuna zulu di kulunzi, lubabula baghika miswani mû nzo zibeno zibisambu,lwenda lubabula mû mahata. ³⁵ Bwabuna, ndola yibamonga batu babakondi sala mambi,ndola yina yibalukila benweno,lumonga ndola kikuma ki batu Bakulu baluhondi,tuka Abel ye Zakadiya mwana Balakia,luntambiki kimenga. ³⁶ Yilukambi mambumakiedika,ndola yibwila batu ba ntangu yayi kikuma kimambu mama makulu. ³⁷Yeluzalemi, Yeluzalemi, ngeyi Honda bangunza ba nzambi, ngeyi Honda batu baba kughitika kumtadi,mène NZodi yibasiasa ghuma gha mosi, boso kasweka nkoko bana mû nsi maghela mandi,m'a beno luzodiku. ³⁸ Buntwene ghata dieno disala diabuhika. ³⁹ Mène yeke lukamba beno,yandika ntangu yayi, lumbonoko dighika, ye kuna kilumbu kilusamuna beno,Mfumu Nzambi nsakumuna mutu wukwisa muzina diyandi. ""

24

¹Bwoso kakala Yezu mukwelubuki mû Nzonzambi, ban'longuki bandi bele belebele ye yandi ban'songila buna batunga nzoyene. ² Kasi yandi kabakambaka, "lumwene bibiakulu, yilukambi mû masonga kilumbu ghasaloko ata kitini ki tadi,biakulu bibulumuka." ³5, Kenda wezakala Ghana mongo wu ba olivier, ye ban'longuki bandi bayandiki kwenda mosi mosi mû kun'ghiula diambu diadina : ntukambete Mfumu ntangu yimakwisa mambu mène,nki bisongila n'a ntangu yene yidinga fwana?. ⁴Yezu kabakambaka ne, mukala bayilama mutu kalughuniku ⁵Mudiambu bingi bakwisa muzina dimene babamba kwe hoyi n'a mène ngulusi,lubalandiku, yikaloko nsuka n'toto. ⁶Luwa nkindu zipila ye pila,lubangiku Samu mambu mana makuisa, Kasi yikaloko nsuka n'toto. ⁷ Makanda matelema kuntwala makanda mahika, ye bimfumu kuntwala bimfumu bighika, nzala yikota mû bifulu bingi pe mafu maningana. ⁸ Bima biakulu bikala luyandiku lu pasi. ⁹Mana balugheka pasi zingi ye balughondisa,pe balumenga kiakulu kikuma ki zinadimene. ¹⁰ Mana bingi bafwa,bamengana bawu ye bawu. ¹¹ Basakudi mambu manzambi bakala bingi, baghuna batu bingi. ¹²Ye kimbeni kikala kingi,kinduku kikalako diaka kingi. Kasi wuna kwamina ti kuna nsuka yandi ghuluka. ¹³ Nsangu zibunkete si kanda di Nzambi ziyalumuka gha nsi ntoto wakulu ye kikala kimbangi¹⁴ Mudiambu di makanda makulu, Kunima nsuka n'toto yikwisa. ¹⁵Ghakana Ntangu yi lumona kufwa ye kuyekula,kukaghoyila Daniële, bisalama mû bifulu bisantu, Wuna kala mû kutanga kakeba. ¹⁶Mana babakala ku yudani batina mû miongo, ¹⁷ Wuna kala gha n'dilu nzo,kakulumukoko diaka le kabukila bibisele mû nzo. ¹⁸ Wuna kala ku masola kakabukiloko diaka n'lele kumanima. ¹⁹Kiadi ku banketo babakala ku kifundu ti babamba yemika bilumbu biabina. ²⁰ Lusambila Mukusia na kutina kubeno kubwiku mû mwanga to mû lumingu. ²¹ Mudiambu kiadi kikala kingi go mambu mambanduyayi n'a mabwidiku. ²² Pe Gho bilumbu bikufika,ghoko ye mutu wuna ghuluka, Kasi Mudiambu di babasola bilumbu bikufika. ²³Hakana, ho mutu kalukamba ne Kristu ke haka to kunaka,lukwikidiku. ²⁴Sambu ba Kristu ba bungumba ye ban'sadi ba bungumba bakwisa phe basala mambu makuyituka mukusia na babalula nzila yi ba basoloma. ²⁵Lumona mo yi lukembe kuntwala. ²⁶Na balukamba Kristu kene ku tseke yi konda mamba, lwendiku, na ba lukamba phe kene ku suku dimosi di kitoko, lu kwikidiku. ²⁷Sambu kukwisa ku Mwana Mutu kukala yaba buna ka ngenga n'selu kuna kalubukila tangu, hene liesi yekuna ka kwe nimbaka. ²⁸Hana hakalaka mbisi zi vunda, hakana phe hakala ba nuni ba mbi. ²⁹Hakana kunima di bilumbu bikiadi biabi, tangu dilubukoko, ngondi kalubukoko pe , mbwetete pe zingelegenoko diaka ku zulu, Ngolo zikuzulu zaakulu zizulu zitelema. ³⁰Muna ntangu yene kidimbu ki mwana mutu kimonika muna zulu, bikanda biakulu bi nsi n'toto bibamba dila; pe bam'ona mwana mutu kakulumuka ha katikati di matuti, kakwisa ye nkembu wakulu. ³¹Katuma bawanzio bayandi ye pungi mukukutikisa bana kasola, mafula ma maya yandika nsuka ye nsuka. ³²Lumonga mbandu nti wuna butaka zimbuma, ho wumona nkaya zisawukidi zindende,, luzeye na ntangu yi mwanga yidinga wana. ³³Hakana na lumona bidimbu bina, luzaya na mwana mutu kumi bele bele kisa. ³⁴Hakana yilukambi, kikanda kiaki kihokoko ho mambu mama malungidiku. ³⁵Zulu ti nsi n'toto bihioka ,kasi mambu mayeke hoyi mene mahiokoko . ³⁶Mamatadi kilumbu kiene, heku wuna zeye,ata ba wanzio bakuzulu, ata mwana kaka yandiene tata zeye. ³⁷Mama bwidi mu ntangu Nowe mamana pe mabwa mu ntangu yi kwisa ku mwana ³⁸mutu. Samu kuntwala mana makwisa batu badisasana, bakwelasana, bakwedisa bana babawu ti kuna kakwisila Nowe kakota mu bwatu. ³⁹Babangoko kima, bwabuna masalama bwoso mu ntangu Nowa batu pe bakuluka mbutu. ⁴⁰Mana hakati di batu bole babakala ^mu sola, mosi bamonga, mosi kasala. ⁴¹Hakati di banketu bole babakala tokaka mfuba, bamonga mosi, mosi pe kasala. ⁴²Bwabuna lukala bayilama samu luzeyeko kilumbu kina kakwisa mfumwenu. ⁴³Luzaya kitoko, gho n'kwa nzo kazaya nki ntangu kakwisa kota mwifi,bafweneko kasisa nzila ku mwifi kisa yina. ⁴⁴Ghakana beno pe,lukala bayilama, mwana mutu kina kakwisa luyaboko,kasiloko kakwisa yabana mwifi. ⁴⁵N'a n'sadi wumboti,wukasia mfumu andi gha kati di batu Mukusia na kabadisaka mû ntangu yi bawidi nzala ? ⁴⁶ Kiesi ku mutu kisalu wuna kakwisa wana mfumu andi mû lusala bwo. ⁴⁷Yilukambi mû masonga kan'gheka kiyeka kiakulu ki bima biandi. ⁴⁸Kasi Gho n'sadi wumbi,kadihoyila yandiene ne mfumu kalengoko kwisa, ⁴⁹ Yandiki kubanwanisa bakweno,n'a kadia ye kanwa ye binwi malafu, ⁵⁰ Mfumu andi kakwisa kilumbu kina kakala yandi ku kidiya,kakwisa mû ntangu yikonda kuzaya. ⁵¹ Kan'kula ye kan'gheka bina bim'fwene ye bizengi biandi ,kudila ye kukwetisa ku meno kakwisa ghakati dibawu.

25

¹Haakana kipfumu kizulu ki kala neti ba nketu kumi bakodi zaya yakala, bamongi minda mibawu, bela mukusha ba kutana ye yakala. ² batanu mukati di bawu bakala ba zoaba, batanu bahika ngangu. ³ba zoaba, ha ba mongi minda, balalaniki mashii. ⁴baba ngaangu, ba mongi miinda ye mashi mu milangi. ⁵mukunanga kuyakala, baakulu ba niimbi. ⁶haakati phipa, yakala wiisi. ⁷Baakulu ba vumbuki, bayiidiki miinda. ⁸ Ba zoaba bakambaka ba ngaangu: lutuheka mashi

ma beeno miinda mibetu mi ziimi.⁹ Ba ngaangu bakabusi: makukoku mukusha tu kabisa ye beenu, lwenda lwe suumba kuna bateka.¹⁰ Ha balubuki Be Sumba mashi, yakala kumi; ba bakala ba yiilama bakoti ye yakala munzo feeti, bakhashi kielo.¹¹ kunima ngaangu, ba nkeetu ba bazoaba bishi, bahoyaka: pfumu, pfumu tukangula kielo.¹² Babakambaka: mumasoonga yiilukambi, yiiluzeyako.¹³ Ludiyiilamanaka sambu luzeyeeke keete kiluumbu keete ntaangu.¹⁴ Dikala neeti, mutu moshi wenda voyage, teedi ba tsaadi bandi bahele bima bi yandi biaakulu.¹⁵ Ba heele konsu mutu mu ngolu zaandi, moshi makuta matanu, moole kwe wuna wuhiika, wuna wutatu dikuuta dimoshi.¹⁶ Wuuna wumongi makuuta mataanu sadiisi mho, mabuuti mataanu dihiika¹⁷ phiila moshi, wuna wumoongi makuta moole, sadiidi mabuuti dihiika moole.¹⁸ wuna wuumongi diimoshi wee tiima buulu ziiki makuuta ma pfumu m'wandi.¹⁹ Kuniima biluumbu, pfumu kabuuki baloombi ba m'siila kisaambu.²⁰ Wuuna wu moongi matanu, wisana naata mataanu diihika, kahooyaka: pfumu wuu phele makuuta mataanu, taala mataanu mahiika.²¹ pfumu mwaandi kahoya bubunkete, wene n'sadi mbooti, kele masoonga mu bima binkeke, yiiku heeka binga, koota mu kieshi ki pfumuaku.²² wuna wumongi makuta moole phusani yandi phee, kahoya: pfumu wuupheka makuta moole, taala moole maahika.²³ pfumu kaahoya: bubuu nkeete, wene n'sadi mboti, kle masoonga mu bima binkeke, yiiku heeka binga, koota mu kieshi ki pfumuaku.²⁴ wuna wumongi dikuuta diimoshi mpusaani, kahoya, pfumu nzeeye we mutu mannthata, heela aata haana wukunoko, bashiisa aata haana ningisiku m'phepe;²⁵ yii wiidi bona, mbongu ziingeyi yenda ziikazo mumafu, taala zoo moonga.²⁶ Pfumu ka m'kambaa: n'sadi mbi phe moolo, zeye ne yii heela haana nkondi nkuna, phe yii monga binga haana nkondi tshia um'pepe;²⁷ na bwabuna wunka haana mbongu zimene kwe bana basala munzo zii mboongu, nayisa kabuka yii nka umonga zoo ye m'lutaa.²⁸ Lu hootumuna makuuta, lu haana zoo kwe wuna weza kumi.²⁹ samu bahaana kwe wuna weza; kakuma zaa ziingi, wuna weke ba hootumuna ata kiina kekiawu.³⁰ n'saadi wukonda pfumu, lu m'losa mu phipa yii kunziila kuna kukala bidiliu ye n'kwetiisa zii meenu.³¹ Haana ka kwiisa mwana muutu ye n'kembu yandi, ye ba saantu bakulu, kazakala haana kiiti ki n'keembu.³² tshi zaakulu zii sangaana kutwala yandi, ka kabisa baana ye ba hiika buuna kakabisa m'huungu ma meeme bankoombu ye ma meeme.³³ mana kasia ma meeme ku kooku diki taata, ba nkoombu ku kooku diki maama.³⁴ pfumu kahoya kwe bana bakala ku kooku diki taata, lwiisa benu ka sambuudi taata; lu vwua haata di kipfumu di baluyiidikila tuuka yii saalama tshii.³⁵ saamu n'kele ye nzaala lu phele kuudia, ngwiidi nzaala kuunwa lu phele kuunwa, nmkeele m'nzeenza lu ngiaambi;³⁶ nkeele kinkoonga lu mvwuatisi miilele, nkeele wubeela lwiisa ntaala; nkeele ku booloko lwiisa ntaala.³⁷ Baatu ba masongo bakabusi: pfumu, n'kii taangu tuku mweene wiidi nzala; maana tuuku heele maatongo, phe n'kii taangu tuku mweene widi nzaala kunwa mana tuku heele kunwa?³⁸ n'kii kiluumbu keele m'nzenza, mana tuku yaambi; naa lowa kin'koonga mana tuku vwaatisi?³⁹ N'kii kiluumbu tuku mweene wubela, na lowa kubooloko mana n'twiisi kwee ngeyi?⁴⁰ Pfumu bakaambi: yii lukaamba mu masoga, mbaala zaakulu ziilukala saala maambu ma kwe moosi wunkeke muba mpaangi ba meme, kwee meene lukala saala.⁴¹ Mana kabakaamba bana bakala ku kooko diki mamaa: lukatuka kwe mène, lulokaama; lwenda ku mbawu yikonda tsuka baayidika⁴² Samu di baloki ye baatu baandi. Samu yiikala ye nzaala, luphekooko bima yiidia; yibwidi nzaala kunwa mana luphekooko yii nwa;⁴³ Yii kaala n'zenza, lu ngiamboko; Yii kaala kinkoonga lu mvwatisoko; Yii kaala wubela phe ku booloko luntalooko.⁴⁴ Bahoyaka: pfumu, nkii ntaangu tukumwene nzaala kuudia, nzaala kunwa, na loo kubeela, to ku booloko, maana twisakutaloko?⁴⁵ Kabakamba: Yii lukaamba mu masonga, mbaala zaakulu zii lukala salooko biima bi kuu mosi wu nkaatika nkeke, ku meene lukaala salooko.⁴⁶ baatu ba bakweenda ku mpaasi zi koonda tsuka, mana baaba masoonga ku luziingu lukonda tsuka.

26

¹Mû ntangu kamanisi Yezu mû kulonga malongi mandi, kasamuna ku ban'longuki bandi, ² "luzeye ne nkinzi Paki kakala mû bilumbu biole, mwana mutu ban'teka Mukusia na ban'koma gha kulunzi."³Kasi bamfumu Bakulu ban'si bawakani ku nganda ntotila Kayifa. ⁴ Bawakani ye mayele mambi Mukusia ne ban'ghonda Yezu. ⁵ Bawakani ne kikadiku kilumbu ki nkinzi, na loo, batu babalanda yandi nki bawa nkabu. ⁶ Yezu kakaloko ku ghata di Betani, Kasi kakala mû nzo Simonie mutu wu bwasi, ⁷ bakala Bakulu gha mesa, mutu n'keto wisi kota mû nzo yi bakala bawu, pe kakala ye n'langi mananasi wufwa ntalu yingi, n'kusi wo muna lutu gha ntandu n'twa Yezu. ⁸ Kasi ban'longuki bandi bakaloko ti kiesi Mudiambu di makasala mutu n'keto Wuna, ⁹ Ngindu zi ban'longuki zikala mboti batela mananasi mana ye mbongobakabila batsona. (baputu).¹⁰ Kasi Yezu ngindu zibawu kazeye zo, kabasamuni ne Samu di n'ki lwekene kun'yindudila ngindu zina, ? Kasadi diambu wubunkete, ¹¹ Baputu babamba kala ye venu koso ntangu, Kasi mène yikaloko ye benu konso kilumbu.¹² N'a kan'kusi mananasi mana mû lutu lumwene Samu dilufwa ye kusila kumene. ¹³ Kasi luzaya ne n'keto Wuna Samu di diambu bikasadi, babamba hoyila zina di Yandi. ¹⁴ Yudas n'longuki wu Yezu kenda kuntwala ba Mfumu ba ns Kabakambaka ne nki lupeka na yilusongila ¹⁵ YeYezu ? Bamfumu bansi, batesi mbongo midi makumatatu dikahoya. ¹⁶ Yudas kasosi ntangu yibunkete mû kabasongila Yezu. ¹⁷ Kilumbu kintete ki posa kilumbu kikala kikudia n'kinzi Paki, ban'longuki bahiula Yezu kwetukadila Samu di n'kinzi Paki ? ¹⁸ Yezu kabakambaka ne 'lwenda kuna mavula lukota mû nzo mutu mosi, ye lulumba n'swa mû zina di mène na yikwisa dia madia ma Paki ye ban'longuki bama. ¹⁹ Ban'longuki Benda bwoso kabatumi Yezu pe baayidika kifulu ki kudila feti di Paki. ²⁰ Masika ha mabwidi, kakala ha mesa ye ban'longuki bandi kumiyebiole. ²¹ Mutangu badidiki Yezu kabakambaka ne hakati di beno mosi wufweti n'teka ku Bamfumu ba n'si Samu baponda. ²² Ban'longuki bamongi bakumi kiadi kiadi ye bazodi bazaya wuna fwene kasala diambu diene. ²³ Kasi kabakambaka wuna weke dia monga dimosi ye mène, wanduna pe n'teka. ²⁴ Mwana mutu kakwenda, bwoso masonama muzina di yandi. banganga Nzambi ba mayele basonika mû diambu dimene, Kasi kiadi ku mutu wu n'teka, kakaloko ye luzingu. ²⁵ Yudas wukasila yandi fwongo, kabilaka, keti mène mfumu ? mvutu yikala ne , hoyi bwo ngeyene. ²⁶ Mutangu badidiki, Yezu mongi dipa, ye

sakumuni dio,zengi dio,bahele ban'longuki ye kahoyaka, " ludia dipa diadi diekene songila lutu lumene.²⁷ Kamongi Mbungu, ye sakumuni yo,bahele ne lumonga lunwa, mama menga mamene.²⁸ Menga mamene matiakani Samu dikulolula ku masumu ma batu Bakulu.²⁹ Kasi yilukambi, yinwoko diaka diadi di vinuti kuna yikwisa kabuka mû kulumonga mû Kimfumu ki tata nzambi.³⁰ Ku nima di ku yimbila, bamongi bele ku mongo wu ba odiviewu.³¹ bwabuna Yezu ka ba samunaka: « Lusa ndoosa mu masika ma lelu benokulu; mukutala ma sonama: " Yi n'bula n'hungudi pe mameme mu kibuka ma mwangana.³² Mani ku ntuala yi futumuka, mene yi lu tekisila mu Galileya.»³³ Mani Piele ka n'kambaka: «Kukadi bana baakulu ba ku sundudi, yi salako ku ku sundula.»³⁴ Yezu ka n'kambaka : « Mu masonga, mu masonga yeka ku kamba, mpiba yayiyi kaka, ku ntuala nkoko ka kokula, mbusadila mbala tatu. »³⁵ Pe Piele ka n'kambaka : « Ata ne yi fweti fwa ye ngeyi, yi fweti ku busadiloko muki makulu. » Pe ba longoki baakulu ba hoyi kima ki mosi.³⁶Mani Yezu keenda ye bawu ku kizika ki ba telaka Getesamani pe hoyi ku balongoki ba'ndi : «Luzekala haka mu ntangu yeka kwenda mwa kiana mu diambu diku sambila.»³⁷ Ka mongi Piele ye bana ba zebede ba-boola, pe ka yidiki yandiki kuwa kiadi ye mwa kutekita.³⁸ Mani, ka ba samunaka: « Moya mene kene ye kiadi ki ngolo, kukadi tii mu ntangu lufwa, lukala hakaka pe lu sambila ye mene.»³⁹ Keenda mwa kiana bunkeke, fukami tsukiki kilunzi pe yandiki ku sambila ye ku hoyaka: Tata mene, ne mpila yene, mpusa lufwa lu kwe mene. Mbala zakulu, keku mana yi zolaka mene, mani bwoso zolaka.»⁴⁰ Wisi kabuka kwene ba longoki ba'ndi pe wisi ba wana mukati di kunimba. kahoyaka kwe Piele: « Nki? lu fweneko lu sala ki nkiese ki ku sambila ku kadi ki ntangu mosi ye mene?»⁴¹ Lu kengidila pe lu sambila mukusonga ne lu bwiku mu mimekanu. Mpeve yene yi kwikama ku bunkete, mani n'suni keeko ye ngolo zi fwana mu mimekanu.»⁴² Keenda mwa kiana mbala yi zoole pe kasambidi ye ku hoyaka: «Tata, ne kweko mpila dikooba di meenga di dimpusana mukusia ne yi minsiku, luzola lu ngeyi lu salama.»⁴³ Wisikabuka diaka pe ba weene bakunimba; mukutala meso ma bawu makala ye zitu di kuzebe.⁴⁴ Pe ka katuki diaka mbala yi tatu we sambila. Kasambidi mbala yi tatu pe ye ku hoyaka kaka ma hoyi ma mosi.⁴⁵ Ku manima, Yezu ka kabuki kwene ba longoki ba'ndi pe kaba samunaka: «Lukala mu ku nimba pe muku pema diaka? Lutala Ntangu yi tuudi yi ba nteki mwana mutu ku moko ma ba n'sumuki.⁴⁶ Lutelama, ntwendeeno. Tala wu nteki keke belebele. »⁴⁷ Mu ntangu kakala hoyaka diaka, Yudasi, mosi kati di baa kumi ye bola, tuudi. Kibuka kingi ki batu batuki kwe ba nganga Nzambi ba mitsiku pe ye kwe ba mbuta ba n'kangu batudi ye yandi. Biisa ye zi mbele zi meno mola(zi ba pfumu) ye miswani mi misinga mitatu.⁴⁸ mutu wu fweti n'teke Yezu kaba hele kidimbu mû ku hoyaka:« konso Wuna yi yamba, wanduna, lun'kwata.»⁴⁹ Mbala mosi, wisi kwe Yezu pe ka hoyaka: « Mboti n'longi!» pe n'hele bizi.⁵⁰ Yezu ka n'kambaka: « nduku, sala ma wisidiki wu sala.» Mbala mosi biisi, mooko ma bawu mwe yezu, pe ba n'kwete.⁵¹ Tala, mosi mu kati di batu ba kala ye Yezu ka kofiki kooko diandi, beendi mbeele yi meno mola, budi n'sadi mosi wu ba nganga Nzambi ba mitsiku pe n'tabudi kutu di mosi.⁵² Mani Yezu ka n'samunaka: «Kabula mbeele meno mola ngeyi hana mpalasi ya'ndi, mu diambu bakulu bana ba di sadisila ku mbeele meno mola ba ladila ku mbeele meno mola.⁵³ Kwe yindudi pfweneko yi tela tata mène wu fweti mpitika kuhioka kiteso ki kumi ye mola ma bi buka bi ba wanzio?»⁵⁴ Mani nki mpila masonami ma lungisama, ku nima ne mambu mana makuma?»⁵⁵ Mu ntangu yayina, Yezu ka samuna ku kibuka: « Lwisi ye bitini bi miti ye zi mbeele zi meno mola kikuma lu nkwa yaba mwifi? Yi kala bilumbu biakulu wu zakala mu nzo Nzambi pe ye kulongaka, pe lu nkweteko.⁵⁶ Mani mambu mana maakulu makumi ku nima ne ma lungisama mana ba sonika ba bikudia(polofeti).» Bayidiki ba longoki baakulu ba n'sundudi pe ba tiini.⁵⁷ Batu ba ba n'kwete Yezu ba moongi ba n'nete kwe Kayifi wu-u kala nganga Nzambi wu mitsiku, kwa kuna ba siklibi ye ba mbuta ba dibundu dikala ba wongamiki.⁵⁸ Piele ka n'lende ha manima ti ye kuna kibanzala ki nganga Nzambi wu mitsiku, koti, phe zakadi ye ba tsadi, mu ku tala nki phila ma kwe tsuka.⁵⁹ Mu ntangu yayina, Bamfumu ba banganga Nzambi ti bana bahika bayedingi kikuma(n'tifi)wu bungumba wu kumfundila Yezu Mukusia ne ban'hondisa.⁶⁰ Mana bamonoko ata kikuma holo n'tifi mosi, ata bimbangi bibungumba biyisi mu manima, biola bisa.⁶¹ Bahoyaka ne, "Mutu wu kahoya, mfwene yibwisa Nzonzambi yayi pe Kunima Bilumbu bitatu n'telemisi yo."⁶² Nganga Nzambi,Mfumu bawu telemi,kan'hiulaka abwe bukonda kabusa ata mvutu?batu baba nki mambubeke kufundila?"⁶³ Kasi Yezu kakabusoko ata kima, Mfumu bawu hoyi ne, "Mu zina di Mfumu Nzambi wu Moya, yeke kudinga wutukamba Hô ngeyi wene Kristu, Mwana Nzambi"⁶⁴. Yezu bakabusidi ne, "Ngeyene hoyi bwo. Kasi yilukambi, yandika Ntangu yayi, lumona Mwana mutu wuzakala ku koko di kitata dingolo,kakwisa ye matuti ku zulu."⁶⁵ Nganga Nzambi wu mbuta buna kawidi buna,baki milele miandi kuna zulu,hoyi ne,"Tukuni Nzambi, nki n'tifi diaka lukwe dingi ? luwidi benweno buna katukuni.⁶⁶ Kabahiulaka bwe lumwene ? bakabusi na,"Kafweti fwa."⁶⁷ Ban'yitidi mete ku kilunzi yé ban'h bahika bam'budi mbata⁶⁸ pe bahoyi ne kamba wene Polofeti, ntukambete n'a wukubudi mbata ?⁶⁹ Piele n'tuni mfumwandi, muna Ntangu yene, Piele kakala wu kuzakala mû kati ki nzo,kan'kambaka ne ngeyi pe keleke ye Yezu mwisi Galileya.⁷⁰ Piele tuni ha ntuala Batu ne Keko mène, yeke zayaku n'ki zodi wuhoya.⁷¹ Ha kalubuki kenda ku mwelo, n'keto mosi wu n'sadi 'mwene, kahoyaka ne "mutu wandu kakeleke ye Yezu wû Nazaleti"⁷² Kamongi n'tuni diaka na mène yin'zeyeko Mutu wandu..⁷³ Kunima Ntangu fioti, babakala hakana bisi kuntwala Piele, ban'kambaka na "Ngeyi wene pe ye yandi, ndinga ku yeke kufunda".⁷⁴ Kamongi Yandiki dihika kutuna kimakulu ne" mene yin'zeyeko Mutu wandu ". Muna Ntangu yene pe n'koko kokudi.⁷⁵ Piele kamongi yibuki buna kan'kamba Yezu ne n'tuna mbala tatu hakana n'koko kakala kakokudieku." kamongi lubuki Yandiki kudila.?

27

¹Ha bakumi mu kibungi, Bamfumu ba mitsiku Bakulu ti bambuta ba dibundu, bankasi mfundu Mukusia ne ban'hondisa yezu. ² Bamongi ban'kasi mu misinga, ban'ete Be n'lambula kwe Pilatu.³ Kunima Yudasi ha kamwene ne ban'hele ndola yi

lufwa, kabukisi mwene ne kifu kasadi, wisi kakabusa pata tatu ziban'hele ku bambuta ba n'tsiku, kahoyaka, "Mene n'sumuki Mudiambu n'teki menga ma Mutu Wukonda masumu." ⁴ " Bawu ban'kambaka na ,béto Mana matutadi mu nki?'matadi ngeyene. ⁵ Buna kawidi bwo,mongi pata makumatatu ma ban'hele, losi mu kati di Nzonzambi, lubuki ku nzila pe we didituka. ⁶ Bambuta ba n'tsiku bu bamwene buna,Bahoyaka ne mbongo zasi n'tufweneko ntusia zo mu kesi di Santu ,samu zituki mu nzila menga. ⁷ Badindami bwingi kikuma ki mbongo zene,Kunima bayukani basumbi kitini ki mafu samu dikuzikila banzena. ⁸ Hakana ye lelo kiaki,mafu mana ba telaka mo mafu ma menga. ⁹Disonga ma mahoyi n'tumu Yeleme malungidi, "Bamongi mbongo si bibende, makumi tatu ,ntalu yi basidi mû kusumba Mutu, mutu wu basididi bana ba Yisalaye ntalu. ¹⁰ Pe bahana zo mu mafu ma menga., bwoso kasamuna Mfumu Nzambi. ¹¹Kunima ban'ete ku ntwala Gouverner,pe Gouverner n'hiudi,8 "Ngeyi Mfumu ba jwif ¹²?", Yezu kabusi ne " ngeyene hoyi bwo..". Mana ha ban'hiudi bambuta ba n'tsiku, kakabusoko ata mvutu. ¹³ Pilatu n'hiudi diaka na, nge weke woko ma beke kufundila kwe Bamfumu ba mitsiku ? ¹⁴Kasi ata mvutu kakabusoko, bun'yitukisi ntotila.(Gouverneur).¹⁵Koso feti,Gouverneur kakala ye kikalulu ki kulubula mutu mosi hakati di batu ba boloko. wuna bazola batu bwingi. ¹⁶ Mu ntangu yayina hakala ye mutu mosi bazodiki bwingi wukala ku boloko zina diandi Balabasi.¹⁷Ntangu yi bakutakani, Pilatu bahiudi ne, n'a luzodi yiyambudila hakati di Balabasi ti Yezu batela Kristu? ¹⁸ Samu Pilatu kazaya n'a ban'hele Yezu kikuma ki kipala. ¹⁹ Samu pe ha kakala ha basambisilaka, n'ketwa'ndi kisa n'kamba mu kutu na kotiku mambu ma Mutu wu kinunga ,samu mene ku piba ndimbiku kikuma ki yandi mû ndosi.²⁰Kasi Bamfumu ba mitsiku Bamongi bakomi batu na basola Balabasi, ban'honda Yezu. ²¹ Gouverneur bahiudi ne hakati di babole, na luzodi yiyambudila ?, bawu bakabusi ne Balabasi. ²² Pilatu bahiudi ne nki luzodi yin'sala Yezu, Wuna batela Kristu ? " Bakulu na n'tudika ha n'ti(kulunzi). ²³Kabahiulaka ne" nki kikuma "nki kasadi ?". Kasi bawu beke hoyi ye ndinga ngolo ne n'koma(n'tudika) hana kulunzi. ²⁴ Pilatu bu kamwene ne ata diambu di kitoko dieke salamoko,mongi mamba, sukudi moko,bakambi ne mène mbwenoko mbi yikasadi, nzodiku kukala ye kizitu ki menga ma mutu wandu, lumonga benweno lun'sala buna luzodi. " i Batu bakulu bakabusi ne, yambula menga ma yandi makala ha n'twa betu holo wu bana betu."²⁵Batu baakulu ne makala mu n'twa betu ti ye bana babetu. ²⁶ Kamongi balubudidi Balabasi, hele n'swa bam'bula Yezu fimbu pe n'hene ku moko ma bambwedi Mukusia ne ban'koma ha kulunzi.²⁷Pe bambwedi ba Gouverneur, ban'ete ku n'zo yandi, bavukisi bambwedi (basuta) bingi belebele ye Yezu. ²⁸ Ban'katudi milele, bam'vwatizi milele mi kabenge kabenge. ²⁹ Batungi pu yi Kimfumu yi n'saku basidi yo hana ntandu n'twa yandi, pe bam'vwatizi nkunga mu koko di kitata,Bayandiki kufukama kuntwala yandi beke n'seya.,bahika pe ne" ah Mfumu bayuda."³⁰Ban'yitidi mete ku kilunzi, Bamongi Bayandiki kum'bula fimbu diene ha ntandu n'twa. ³¹Kunima ha bayambudi kun'seya, ban'katudi kazaki,bam'vwatizi milele mi ku zulu, ban'ete pe ban'tudiki ha ntandu' n'ti (kulunzi).³²Ha Bayandiki kulubuka,bamwene mutu mosi wu butuka ku hata di Sileni,zina diandi Simoni. Ba n'kwete mu ngolo Mukusia ne kanata kulunzi di Yezu. ³³ Ntangu bakumi ha kifulu kibatelaka Golgotha, disonga kifulu ki kikudi ki n'twa. ³⁴ Bamongi vinu dimbi (masuba),kavukisi ye n'ti n'kadi kanwa,buna kameki busi kanwoko.³⁵Ha ban'tudiki ha n'ti,basidi paka mu kukabana milele miene, ³⁶ Bamongi bazakadi hakana mu ku n'tadidila. ³⁷Pe basoniki hana ntandu kulunzi kikuma ki bam'fundiki ne, "Wandu Yezu ntotila (Mfumu) ba Yuda. ³⁸Batudiki pe bifi bole ha n'kala yandi, mosi ku koko di kitata, mosi ku koko di kimama. ³⁹ Batu babakala hiokaka Bamongi Bayandiki kun'tukuna ti kubaningisa mitwa. ⁴⁰ bahika Bayandiki kun'hiula na mutu wu wunka bwisa Nzonzambi pe katunga yo mû Bilumbu bitatu, Hô Wene mwana Nzambi, tuluka ha kulunzi wudihulusa!"⁴¹Pila mosi pe Bamfumu ba mitsiku ye bamfuadisi ti bambuta ba dibundu Bayandiki kun'seya ne, ⁴² Yandi hulusa bakweno, nki bikondi yandiene mu kudihulusa! yandi ke ntotila wu ba izalaye, katulukete yandiene ha ntandu kulunzi, n'tukwikila. ⁴³Kasi mbundu kwe Nzambi, yambula Nzambi kan'hulusa kamba kan'zolaka,yandi kahoyaka ne , 'Mène yene mwana Nzambi.'"⁴⁴ Mwifi pe ,wû ban'komi yandi ha kulunzi kamongi Yandiki kun'tukuna pe.⁴⁵Yandika Ntangu yi sambanu piba yibwidi n'si m'vimba ti kuna Ntangu vwa. ⁴⁶Mu n'kala Ntangu yivwa,Yezu kayamuki ye ndinga ngolo ne, "Eli,Eli,lama sabachtani?" disonga ne, "Nzambi mene,Nzambi mene,nki kikuma ngiambudidi mene?". ⁴⁷ Ntangu yi bawidi mambu mama, batu babakala hakana Bayandiki kuhoya ne , " Mutu wu keke tela Elia".⁴⁸Mbala mosi, mosi hakati di bawu vudi n'tinu,we munga kinuka ye vinu di ngani di basidi ku n'ti,ban'hele kanwa, ⁴⁹ Kasi bahika babusi ne lun'yambula n'tutala Elia kisa n'hulusa."Mutu wuhika kamongi dikonga, n'kubi dio,din'tubudi mupanzi,menga ti mamba malubuki. ⁵⁰ Hakana Yezu humuni ye ndinga ngolo, kabusi moyandi.⁵¹Muna Ntangu yene, rido disantu dibakuki mu mbala zole,mafu maningani,pe matadi mambuta mbuta mapasuki.⁵² Maziamu mingi makanguki, mvumbi zingi zi basantu zifutumuki,zillubuki. ⁵³ Batu bingi bamona mo,batu bana bakala ku maziamu bakoti pe ku mavula masantu.⁵⁴Kasi Mfumu basuta ye batu babakala hakana bu bamwene buna,mafu kuningana ye mana mahika, Boma bumongi bubakwete, Bayandiki kuhoya ne makiedika mutu wandu Kakala mwana Nzambi. " . ⁵⁵ Banketo bingi pe bakala ba matelama,batuki ku n'si Galileya bisa ntwala Yezu ban'sadisa. ⁵⁶ Hakati di bawu hakala Madiya Magadala, ngudi Yakobo ti Yoze,ngudi Zebede.⁵⁷Bwoso bakumi mu masika,mvwama mosi wutuka ku Arimathea,zina diandi Yozefu, yandi pe kakumi n'longuki Yezu.⁵⁸ Mutu kenda kwe Pilatu we lomba mvumbi, yandi pe hele n'swa,ban'hele yo.⁵⁹Yozefu mongi mvumbi, sukudi yo,vwatizi milele lukotoko, wele we zika yo ku maziamu mapa,katima ha tadi dimosi dimbuta. ⁶⁰Ha kakotisi mvumbi, mongi tadi dimbuta kidiki ku mwelo. ⁶¹ Kasi Madiya Magadala kakala hakana ti Madiya wuna wuhika bakala mu kutadidila ha ntwala maziamu.⁶³Kilumbu ki kilandi, kikala Kilumbu ki Kunima kitanu,Bamfumu ba banganga Nzambi ti bamfuadisi bavukani Bakulu ha ntwala Pilatu, ⁶² Bisa n'yubula ne, "Mfumu, kingumba kina ha kakala ye moya,kahoyiki ne kafutumuka ku nima bilumbu bitatu." ⁶⁴Haana n'swa Benda batadidilaka maziamu mana,holo Ban'longuki bandi bakwe yiba mvumbi ma bahuna batu ne futumuki ku

bafwa.⁶⁵ Pilatu kabusi ne beno pe lwene ti basuta, lwenda kutadidila bwoso luzodi." ⁶⁶ Benda banietiki tadi basidi basuta batadidilaka.

28

¹Kunima kilumbu ki kulwemba kilumingu, ye n'kati kibungi Madiya mwisi Magadala ye Madiya wuna wughika Benda batala maziamu. ² Kayeleke ntinu ntinu, mafu maningani ye ngolo, wanzio mosi wu mfunu Nzambi tuki kuna zulu kayisa katula tadi dikala ku nwa maziamu, kazakadiki Ghana ntandu tadi. ³ Kamonikiki yabana nzasi, milele mikala mikasemekaseme bwingi. ⁴ Habamwene basuta bayandiki kutekita yeboma bayebangi, bakumi yabana bamvumbi. ⁵ Wanzio kabakàmbaka, " lumoniku boma, Mudiambu mène nzeye n'a lukwedingi Yezu wu bakoma gha kulunzi. ⁶ Kehoko Nzambi n'telemisi ku lufwa bwoso kasamuna, lwisa lutala kifulu kikakele nimbaka. ⁷ Lwenda lubakamba ban'longuki bandi ne Nzambi mfutumuni ku lufwa, buntwene bwabu yandi tekisidi kuna Galileo, lukwemona kwakuna, mamana yilukambi. ⁸ Bakatuki bayele ntinu ntinu Mukusia ku maziamu, bakala ku boma, bakala pe ye kiesi kingi, bayele nswalu bebakamba ban'longuki bandi. ⁹ Mbala mosi Yezu wusa bawana, " mboti " beno bamama, bisi kuna kakala yandi. ¹⁰ Yezu bakambi n'a lumoniku boma, lwenda lubakamba biwutu bimene, Benda kuna Galileo bangwana kwakuna mène." ¹¹ Ntangu yi bakatuki banketo ba ku maziamu, basuta babakala tadidila maziamu, bamongi kakabuki ku hâta bebakamba banganganzambi makulu ma mahioki. Bambuta ba banganganzambi ye bambuta ¹² baghika bakutakani, gha bamanisi babahale mbongo zingi basuta. ¹³ Babalongisi ne lughoya na mvumbi bisa yiba ye piba gha ntukele kukilu. ¹⁴ Kulweleke n'a lutendudiku mambu malumwene gholo lumona bulu kabakàmbaka bawu. ¹⁵ Basuta babahale mbongo zingi, basadi bwoso babatumi bamfumu babawu, zasi zene nsangu si bayuda bamwanga ye lelukiaki. ¹⁶ Ban'longuki kumi ye mosi Benda kuna mongo wu Galileo kabasongidi Yezu. ¹⁷ Ntangu. yibisa mona, basambi ye yandi, baghika ghakati dibawua bakala ye mbundu zole. ¹⁸ Yezu kayisi mû belebele, " kabakàmbaka ne Nzambi wupeka kimfumu ki zulu ye kinsintoto. ¹⁹ Ghakana beno lukitula batu Bakulu ban'longuki bamene, lubabotika mû zina di tata, di mwana ye di mpeve santu. ²⁰ Lubalonga pe babamba landa makulu ma yiye ilukambi. lufweti zaya ne mène yibamba kala ye bilumbu biakulu ye nsuka ntoto.